

Ayuba citaaboo

Citaaboo fahamandiroo

Ayuba citaaboo, Ayuba kan ti boro šerrante laadirante kissaa no a g'a filla. Amma Irkoy yadda bone beeriyaŋ ma kan a ga. Ayuba cere hinza kaa a do, i na jirbi iyye tee i mana hin ka šelaŋ a se binemarayyan maaganda. Woo banda ga, Ayuba na šennoo zaa ka šelaŋ hayaa kan duu nga ga, a nimsi nda haya kan se nga huru aduŋga ra.

Citaaboo jere beeroo kul si šelaŋ kala boyraa kan huru Ayuba nda nga cere hinzaa game kan ti Elifaz, nda Bildad, nda Sofar. Elifaz ga šelaŋ, Ayuba g'a zaabi. Bildad ga šelaŋ, Ayuba g'a zaabi. Sofar ga šelaŋ, Ayuba g'a zaabi. I baa ngi ma Ayuba hakiikandi kan boro kul si zarabi nda man'ti ifutu no a n'a tee. I nee kan Ayuba ga zarabi, zama a nka goy futu tee. Amma Ayuba ga bayrandi kan nga ga henan.

Citaaboo ra, takaa kul kan nda Ayuba zarabi, a torro, amma woo kul ra, Ayuba mana zunubu tee.

Woo banda ga, boro tana ga šelaŋ kan se i ga nee Elihu, a gay a ga šelaŋ. A bayrandi kan Irkoy ga boro foo kul bana ka sawa nda nga teegoyoo. A nee kan a ga tee waati ra boro šerrante ma zarabi, zama Irkoy ga nga tamey sii, a g'i jarraba, k'i aladabu.

Citaaboo benantaa ra, Irkoy ga Ayuba zaabi. Irkoy na Ayuba noo cimi nga cerey ga. Irkoy n'a

*noo hayey kul kaŋ dere a se cine beeriyan kaŋ ti:
gaaham baani, nda ize, nda alman.*

Ayuba diray taka hennaa

¹ Aru foo cindi Utus gandaa ra kaŋ maapoo ti Ayuba. Aroo woo man'ti kala boro kaŋ ga laadir a ga šerre, a ga hunbur Irkoy, a ga nga bonj moorandi ifutu.

² A goo nda iz'aru iyye nda ize woy hinza.

³ A goo nda adabba kur, alman buuna bonj zenber iyye (7.000), nda yoo zenber hinza (3.000), nda haw hinka-hinka kobsi zangu guu (500), nda farka woy zangu guu (500), nda tam boobo. Borey kul kaŋ goo waynahunay here aroo woo goo nda beeray ka bisa i kul.

⁴ Iz'arey ga cere marga ka hoyandi cere do affoo-foo, i ga ngi woyme hinzaa cee i ma kaa ka ŋaa ka haŋ ngi bande.

⁵ Waati kaŋ hoyandey zaarey bisa, Ayuba ga nga zankey cee kate k'i henanandi. A mma tun subbaahi biya ka sargari kukurante kaa ngi affoo kul se, zama a mma nee nga bonj se kaŋ a ga hin ka tee kaŋ nga izey na zunubu tee ngi biney ra ka albarka tee Irkoy se. Takaa woo no Ayuba g'a tee waati kul.

Ayuba siiyan jinaa

⁶ Han foo Irkoy iz'arey kaa Abadantaa do margari ra, Šaytan mo huru i ra ka kaa margaroo ra.

⁷ Abadantaa nee Šaytan se: «Man ra ni hun?» Šaytan na Abadantaa zaabi ka nee: «Ya nka koy laboo windi ka yaara.»

⁸ Abadantaa nee Šaytan se: «Ni dii ay tamoo Ayuba wala? Nga cine sii laboo ga, aru no kan ga laadir a ga šerre. A ga hunbur Irkoy, a ga nga bon moorandi ifutu.»

⁹ Šaytan na Abadantaa zaabi ka nee: «Yaada se Ayuba ga hunbur Irkoy wala?

¹⁰ Man'ti ni no ka nga, nda nga hugoo borey, nda haya kul kan goo maapoo ga kali k'i sutura wala? N'na albarka dan nga kabe goyoo ra, nga almaney goo gandaa kul ra.

¹¹ Ay g'a wiri ni ga, ni kaboo too a do, ma tuku haya kul kan ti nga wane ga, sohõ da a ga ni wow kaaray.»

¹² Abadantaa nee Šaytan se: «Aywa, ay na ni noo hinay haya kul kan ti nga wane ga, amma ni kaboo masi tuku nga hunday ga.» Woo ga, Šaytan hun Abadantaa do.

¹³ Han foo, kan Ayuba iz'arey nda nga ize woyey goo ma ŋaa i ga alaneb hari mooro han ngi armey kul ibeeroo do,

¹⁴ boro foo kate alhabar Ayuba se ka nee a se: «Hawey mma goo ma beeri, farkey goo ma kur jerey ga,

¹⁵ Šeba gandaa boroyan kaa ka kan i ga, i na adabbawey dii ka koy nda ey, i na tamey wii nda takuba. Agay hinne no ka yena ka kaa ka alhabaroo har ma ne.»

¹⁶ A mma goo ma šelan da kan boro tana kaa ka nee: «Irkoy nuune kan ka hun beenaa ra, a na almaney nda tamey ton k'i wii. Agay hinne no ka yena ka kaa ka alhabaroo har ma ne.»

¹⁷ A mma goo ma šelan da kan boro tana kaa ka nee: «Kalde boroyan kan marga ka tee kanandi hinza, i kan yoowey ga k'i kom, i na tamey wii nda takuba. Agay hinne no ka yena ka kaa ka alhabaroo har ma ne.»

¹⁸ A mma goo ma šelan da kan boro tana kaa ka nee: «Ni iz'arey nda ni ize woyey mma ṅaa, i ga alaneb hari mooro han ngi armye kul ibeeroo do,

¹⁹ kan hew beeri kaa ka hun saajoo se banda, a na hugoo kanje taaca kar, a kan soogey bon, i buu. Agay hinne no ka yena ka kaa ka alhabaroo har ma ne.»

²⁰ Woo ga, Ayuba tun nga bon ga, a na nga burmusoo kottu, a na nga bonoo cebu, woo banda ga, a kan laboo ra ka sujudu,

²¹ a nee: «Gaa koonu nda ay fatta ay ṅaa gundoo ra, ay gaa koonoo nda ay ga koy. Abadantaa ka noo, Abadantaa ka taa, albarka ma bara Abadantaa maapoo ga!»

²² Woo kul ra, Ayuba mana zunubu tee, a mana haya laala kul har Irkoy se.

2

Ayuba siiyan hinkantoo

¹ Han foo Irkoy iz'arey kaa Abadantaa do margari ra, Šaytan mo huru i ra ka kaa margaroo ra Abadantaa do.

² Abadantaa nee Šaytan se: «Man ra ni hun?» Šaytan na Abadantaa zaabi ka nee: «Ya nka koy laboo windi ka yaara.»

³ Abadantaa nee Šaytan se: «Ni dii ay tamoo Ayuba wala? Nga cine sii laboo ga, aru no kan ga laadir a ga šerre. A ga hunbur Irkoy, a ga nga bon moorandi ifutu. A cindi nga laadirtaraa ga, nga no n'g'ay tusa y'a halaci bila addalil.»

⁴ Šaytan na Abadantaa zaabi ka nee: «Kuuru no ma kuuru bana! Haya kul kan goo adamize se a g'a noo hala nga hundoo ma cindi nga ra.

⁵ Amma ay g'a wiri ni ga, ni kaboo tan ka tuku nga birey nda nga hamoo ga, sohō da a ga ni wow kaaray!»

⁶ Abadantaa nee Šaytan se: «Aywa, ay na ni noo hinay a ga, amma masi too hundoo do.»

⁷ Woo ga, Šaytan hun Abadantaa do. A na Ayuba kar nda gaaham futta laalayan kan fatta kunturoo kul ga, k'a dii za ceetaamey ga hala bongasoo ga.

⁸ Ayuba na canbu kayra zaa ka koy goro boosu ra ka nga bon žiiri nda canboo.

⁹ Ayuba wandoo nee a se: «Ni goo ni laadirtaraa ga hala hō! Irkoy wow ma buu!»

¹⁰ Amma Ayuba nee: «N'ga šelan sanda boro saama! Ir ga duu gomni Irkoy do, nga no ir si duu a do ifutu?» Woo kul ra, zunubu mana hun Ayuba deenoo ga.

Ayuba cere hinzaa kaa a do

¹¹ Ayuba cere aru hinza maa bonaa kul kan duu a, affoo kul hun nga do ka kaa: Elifaz kan ga hun Teman koyraa ra, nda Bildad kan ga hun Šuwa koyraa ra, nda Sofar kan ga hun Naama koyraa ra. I waafaku ka koy a do ka ngi binemaraa cebe a se, ka binoo dan.

¹² I goo nongu mooro ra kaŋ i na ngi boŋey jer ka Ayuba honnay, i man'a bay, i hēe ka mundi doori. I na ngi burmusey kottu, i na labu zaa k'a warra beene ngi boŋey boŋ.

¹³ I goro Ayuba bande laboo ra ka zaari iyye nda cijin iyye tee, boro kul mana ba kalima foo har a se, zama i ga dii takaa kaŋ nda a ga hanse ka maray.

3

Ayuba na nga hayandiroo hanoo danga

¹ Woo banda ga, Ayuba na šennoo zaa ka nga hayandiroo hanoo danga.

² Ayuba na šennoo zaa ka nee:

³ «Zaaroo ma halaci kaŋ ra ay hayandi, cijinoo ma halaci kaŋ ra i nee: <Zankaaru gunde zandi!>

⁴ Hanoo din ma tee kubay!

Irkoy kaŋ goo beenaa ra masi fuuni a ga!

Gaay masi dii a ra!

⁵ Kubay biboo nda buuyan biyoo m'a tee nga wane,

duula ma bara a boŋ k'a daabu,
zaaroo ma tee kubay k'a hunburandi!

⁶ Kubaa ma koy nda cijinoo din!

Yala a masi ŋaali jiiroo zaarey jerrey bande,
yala a masi kabandi handey zaarey ra!

⁷ Nhuu, cijinoo din ma tee cijin gun,
yala ŋaali hoolo masi teendi a ra!

⁸ Yala zaarey dangaakey m'a danga,
ngi kaŋ ga soolu ka hari dragonoo tunandi!

⁹ Yala nga alfazaroo handarawey ma tee kubay!
Yala a ma gaay tammahã, amma a si kaa!

Yala a masi dii moo booyan!

¹⁰ Zama a mana gundoo daabu kan ra ay hun,
hala ya si dii bonaa woo.

¹¹ Macin se ya na buu ay naa gundoo ra?
Macin se ay hundoo mana hun waatoo kan ay ga
fatta gundoo ra?

¹² Macin se kanjeyan duwandi k'ay zaa
macin se fafayan duwandi k'ay naanandi?

¹³ Nda man'ti woo, ho gar ay kani, ay ga
lakkalkanay,
ay ga jirbi, ay ga hunanzam,

¹⁴ agay, nda kokoyey, nda adunna hoyraykey
kanyan ga cinari kayranteyan cin taaga ngi bon
se,

¹⁵ nda bonkoyney kanyan goo nda wura,
de mo i ga ngi hugey too nda nzorfu kaaray.

¹⁶ Wala ya tee boro kan si bara
sanda zanka kan mana hayandi nda hundi kan
goo laboo cire,
sanda zanka kan mana bay ka dii gaayoo.

¹⁷ No din ra boro laala ga fay nda boro
farandiyen,
no din ra borey ga hunanzam kan fara i sii nda
gaabi.

¹⁸ Kasa-izey kul goo lakkalkanay ra,
i si yee ka maa ngi torrokaa jindoo.

¹⁹ Boro beerey nda ikaccey goo no din,
bapnaa feeri ka hun nga koyoo hinoo cire.

²⁰ Macin se Irkoy ga nan boro zarabante ma
hayandi?

Macin se a ga naŋ boro kaŋ ga dor ma huru
aduŋna ra?

²¹ I ga buuyan batu, amma a si kaa,
i g'a ceeci ka bisa alman.

²² I ga ŋaali ka yafarhã
nda a gar i nka huru saaraa ra!

²³ Macin se boro kaŋ si bay nongu kaŋ ra a ga
koy,

Irkoy g'a šiita nongu kul here?

²⁴ Ay gurzugaa huru ay ŋaayanoo dogoo ra,
ay kaatoo ga doo sanda hari.

²⁵ Hayaa kaŋ ay ga hanse ka hunbur a, nga no
ma duu agay,

hayaa kaŋ se ay jijiri no ma duu agay.

²⁶ Lakkalkanay, nda alaafiya, nda hunanzamay
sii ya ne,

zarabiyān no m'ay zaa ka kay.»

4

Elifaz na šennoo zaa

¹ Elifaz kaŋ ti Temaŋ bora na šennoo zaa ka
nee:

² «Nda boro ceeci ka šelaŋ, a ga ni dor wala?
Amma may no ma hin ka goro a mana šelaŋ?

³ N'na boro boobo hoyray,
n'na kabey kaŋ fara noo gaabi,

⁴ Ni šenney na boro kaŋ ga baa ka kaŋ kayandi,
n'na kanjey kaŋ taabu noo gaabi.

⁵ Sohõ kaŋ a too ni do n'ga binehunay.
Sohõ kaŋ woo tuku ni ga, n'ga zalba!

⁶ Ni Irkoy hunburaa si tee ni naanaa wala?
Ni laadirtaraa si tee ni naataa wala?

⁷ Ay g'a wiri ni ga, ma hongu,

may ti boraa kan ga henan kan halaci?

Wala boro šerranteyan kanyan dere?

⁸ Woo kan ay dii a man'ti kala

borey kan ga ifutu beeri ka bone say,

i ga ngi hegaa tee.

⁹ Irkoy hunsaroo g'i tuusu,

nga futaa hewoo g'i halaci.

¹⁰ A ga ganjihaylaa nda ganjihoogaa kaatoo
benandi,

a ga ganjihayla soogaa hikey kayri.

¹¹ Naayan janay ga ganjihayla wii,

ganjihayla woyoo hayroo ga say.

¹² Šenni ciinayandi ya ne,

ay hanaa maa ciinaa.

¹³ Waati kan cijin here lakkaal naamirey ra

bangandirey ga teendi,

waati kan ra jirbi koma duu adamizey,

¹⁴ waatoo din hunburay nda jijiriyen duu agay,

ay birey kul ka jijiri.

¹⁵ Hew bisa ay ndumoo jine,

ay gaahamoo hinbirey kay.

¹⁶ Boro foo goo no,

ay si nga alhaaloo bay,

kunturu goo ay moyey cire.

Ay maa jinde baana kan ga nee:

¹⁷ <Adamize ga hin ka šerre ka bisa Irkoy wala?

Boro ga hin ka henan ka bisa boraa kan n'a tee
wala?

¹⁸ Nda Irkoy si naanay nga tamey,

nda a ga dii laybuyan nga almalaykey ra,

¹⁹ soko borey kan goo labu huguyan ra,

ngi kan ngi asaasey sii kala labutaasi ra.

I ga mottandi sanda dusu.

²⁰ Za subbaahi hala cijinoo ra i g'i tee hamni,
i ga dere hala abada, boro kul si bay i ga.

²¹ Ngi tendaa karfoo dunbu,
i ga buu i sii nda lakkal.»

5

¹ «Aywa, kaati ka ciya!

Boro goo no kan ga tuuru ma ne wala?

Boro henanantey ra, affoo se n'ga šelan?

² Zama binetunay ga saama wii,
canseyan no ma lakkal janante wii.

³ Ay dii saamaa goro ka boori,
amma dogoo din da ay na nga gorodogoo danga.

Ay nee:

⁴ «Yala nga izey ma jan faabayan kul!

Yala i ma motti koyraa mipoo* ga,

de mo boro kul mas'i faaba!

⁵ Yala heraykoyni ma nga hegaa gon,
a m'a zaa hala karjey ga!

Yala nga almanoo ma kan kumsay ra†!»

⁶ Bone si hun labutaasoo ra,
farayan si bagu laboo cire.

⁷ Adamize mana hayandi kala farayan se,
sanda takaa kan nda nuune ga sar.

⁸ Nda a gar agay ti ni, ay ga Irkoy ceeci,
Irkoy ga ay g'ay misoo hēe.

⁹ A ga haya beeriyan tee kan si fahamandi,
a ga kayfiyan tee kan si kabandi.

¹⁰ A ga ncirni tan laboo ga,

* **5:4 5.4** Alhukumoo 21.19-21; Rutti 4.1-11; Yaasawey 22.22.

† **5:5 5.5** *Yala nga almanoo ma kan kumsay ra*, Ebere šenni ra, almaganaa faa ti *Boro wahanteyan ma nga almanoo taa*, affaa ti *Jawkoyni ma nga almanoo gon*.

a ga hari sanba faarey ra.

¹¹ A ga borey jer kaŋ goo ganda,
borey kaŋ biney hasara no ma hallasi.

¹² A ga hiilantey anniya futawey hasara,
kabey si hin ka teegoy boryo tee.

¹³ A ga lakkalkoyney dii nda ngi boŋ carmaa,
boro šiirantey hoyraa ga cahã ka hasara.

¹⁴ I ga sawa nda kubay zaari kaaray ra,
i ga dadaba zaarikay ni mma nee kaŋ cijinoo no.

¹⁵ Amma a ga talkaa hallasi takuba ra kaŋ ga hun
miŋey ra,
nda gaabikoynoo kaboo ra.

¹⁶ Naata goo jaŋante se,
šerretaray jaŋay miŋoo ga daaba.

¹⁷ Woo ga, bora duu gomni kaŋ Irkoy ga
aladabu,
masi Hini-kul-koyoo hoyraa fur!

¹⁸ Nga no ma boro maray, a g'a safar.
A ga kara, kabey ga kate baani.

¹⁹ Zarabiyay ga hin ka duu ni cee iddu, amma a
ga ni hallasi,
cee iyye bonaa si duu ni.

²⁰ Heray waati, a ga ni hallasi buuyan ra,
wongu waati, a ga ni hallasi takuba ra.

²¹ N'ga hallasi maahasaraw ra,
bone waati, n'si hunbur.

²² N'ga haaru bone nda heray waati ra,
n'si hunbur ganjihoogawey.

²³ Amaana ga huru ni nda faarey tondey game,
alaafiya goo ni nda ganjihoogawey game.

²⁴ N'ga dii baani ni gorodogoo ra,
n'ga dii ni dogoo, haya kul si ni kuma.

²⁵ N'ga dii ni hayrey kan ga boobo,
ni izey ga boobo sanda laboo suboo.

²⁶ Žeenay banda ga, n'ga huru saaraa ra,
sanda waati kan i ga jeeney hurandi.

²⁷ Nga ne, ir ceeci ka hayey wey guna.
Hañajer i se, ma duu i ra nafaw!»

6

Ayuba na Elifaz zaabi

¹ Ayuba zaabi ka nee:

² «He, nda a gar ay binemaraa mma hin ka
neešandi,
nda a gar ay albalaawoo mma hin ka huru neeši
jinay ra,

³ n'ga gar kan a tin nda teekoo labutaasoo,
woo se ay šenney si ben.

⁴ Zama Hini-kul-koyoo biraw-izey n'ay hay,
ay hundoo ga ngi naajoo hañ,
Irkoy gaabi hunburantey kaa ay ga.

⁵ Ganjifarka ga hēe, ka gar a goo dumari firzoo
game?

Haw ga booro, ka gar nga suboo goo a jine?

⁶ Boro ga ŋaayan tara ŋaa bila ciiri?

Tenbe goo guuri baali kaaraa ra?

⁷ Hayaa kan ay si bag'a,
nga ka tee ay ŋaahayaa, ba nda a si boori!

⁸ He! Nda ay ŋaarayroo nka yakubar,
nda a gar Irkoy nk'ay naataa too!

⁹ Nda Irkoy ga kayandi k'ay motti,
a ma nga kaboo šerre ka tuku ay ga k'ay
benandi!

¹⁰ Woo ra ay ga duu bineyaynay,

ay ga sar nda jaali, ba nda ay ga dor nda nongoo
kul here,

zama ya na Boro Henanantaa šenney yankar.

¹¹ Man ay gaaboo hala ya batu?

Macin no ay hunaroo benantaa ga tiya hala ya
suuri?

¹² Ay gaaboo, tondi gaabi no wala?

Ay gaahamoo, alhan no wala?

¹³ Ya mma bara nda gaakasine wala?

Faabari mma bara ya ne koyne wala?

¹⁴ Boro kaŋ zarabi ga hima ka duu nga ceroo
borohennataraa,

ba nda a nka fay nda Hini-kul-koyoo hunburaa.*

¹⁵ Ay armey n'ay zanba sanda gooru,
sanda gooru kaŋ kogu.

¹⁶ Ngi harey ga jaami nda garey,
garoo ga haroo boobandi.

¹⁷ Amma konnoo waati i ga kogu,
konnoo g'i kogandi ngi dogey ra.

¹⁸ Yoowey šetteyaŋ ga ngi fondaa naŋ,
i ga žigi saajoo ra ka dere.

¹⁹ Tema gandaa yoowey šettewey na ngi moŋey
kaŋji i ga,

Šeba gandaa naarumaykey ga tammahã i ga.

²⁰ Amma i haw kaŋ i naanay ey,
waatoo kaŋ i too kate, biney hasara.

²¹ Woo ti haya kaŋ war ga tiya ya ne sohõ,
war dii bonaa, war hunbur!

* **6:14 6:14** Boro kaŋ zarabi ga hima ka duu nga ceroo borohennataraa, ba nda a nka fay nda Hini-kul-koyoo hunburaa, Ebere šenni ra, almaganaa faa ti Boro kaŋ si borohennataray cebe nga ceroo se, a nka fay nda Hini-kul-koyoo hunburaa.

22 Ya nka nee kaŋ war ma zaa war almanoo ra
k'a noo ya ne wala?

23 Ya nka nee kaŋ war m'ay kaa torrokaa kaboo
ra,

k'ay kaa ay boro binekogawey kabey ra wala?

24 Wa war lakkaloo har ya ne, ay ga dangay,
wa hayaa fahamandi ya ne kaŋ ra ay firka!

25 Šenni šerrantey si boro kul maray!

Macin nda war šenney ga hima?

26 Ay šenney ga war ga šelaŋ,
boro kaŋ tammahãa hun šenney wala?

27 War ga yadda ka alkurra kar alyatim ga,
war ga war ceroo neere!

28 Sohõ, agay no war m'ay tenje k'ay guna!
Ya mma taari war se wala?

29 Ay g'a wiri war ga, wa yee kate banda,
war masi šerretaray jaŋay tee,
wa yee kate, ay laadirtaraa goo no hala sohõ.

30 Šerretaray jaŋay goo ay deenoo ga wala?
Ay miŋnoo nka si hin ka ifutu bay?»

7

1 «Wongu-izetaray man'ti adamize wane laboo
ga wala?

Nga hunaroo man'ti kala sanda goykaw kaŋ ga
banandi wala?

2 Takaa kaŋ nda baŋŋa ga kunfa bii se,
takaa kaŋ nda goykaw ga nga banaa batu,

3 takaa din da ay na handuyan binemarayyan
tee,

ay bagaa ti jirbiyaŋ torro.

4 Waati kaŋ ay ga kani, ay ga nee:

«Waati foo no ay ga tun?»

Cijinoo ga kuu,

ay ga bere-bere hala alfazar.

⁵ Nooni goo ay gaahamoo ga sanda darbay,
futta koga goo a ga kan ga hima nda labu.

Ay kuuroo ga kottu-kottu, a ga hinni tee.

⁶ Ay zaarey ga cahã nda maale gonboo,
i ga ben bila naata.

⁷ Hongu kan ay hunaroo man'ti kala hunsar,
ay moyey si dii gomni koyne.

⁸ Mojnoo kan ga dii agay si dii agay koyne,
ni moyey g'ay ceeci, amma ay si bara.

⁹ Duulaa ga menne, a koy,
takaa din da boro kan zunbu alaahara si willi
kate koyne.

¹⁰ A si yee koyne ka kaa nga do,
nongoo kan ra a cindi ka goro s'a bay koyne.

¹¹ Woo maaganda se ay si dangay,
ay binemaraa ra ay ga šelan,
ay dooraa ra ay g'ay hottayyanoo cebe.

¹² Teeko ti agay wala teekoo adabba laala,
kan se n'ga lakkalkawyan gorandi ay ga?

¹³ Nda ay nee kan ay daaroo g'ay binoo yaynandi,
ay kanihayaa g'ay dooraa benandi,

¹⁴ waatoo din no n'g'ay hunburandi nda hand-
iriyen,

n'g'ay binoo dunbu nda bangandiyan.

¹⁵ Ay baa a ma kootandi,
buuyan baa ya ne birey wey!

¹⁶ Ay tun a ga, ay si huna hala abada.
Ay nan, ay zaarey man'ti kala dullu.

¹⁷ Macin ti adamize,
hala ma hanse k'a guna,

hala ma miile a ga,

¹⁸ hala ma huga nda a zaari kul,

hala m'a sii waati kul?

¹⁹ Hala waati foo no n'ga ni money kaa ay ga?

N's'ay nan y'ay tufaa gon wala?

²⁰ Nda zunubu no ay n'a tee,

macin no ay n'a tee ma ne, adamizey haw-
gaykaa?

Macin se agay no n'n'ay guna k'ay dii?

Ya nka tee ma ne jeraw wala?

²¹ Macin se n's'ay toonaa yaafa ya ne,

k'ay layboo nan ya ne?

Zama sohō, ay ga koy kani laboo cire,

n'g'ay ceeci, amma ay sii no.»

8

Bildad na šennoo zaa

¹ Bildad, Šuwa boraa na šennoo zaa ka nee:

² «Hala waati foo no n'ga fay nda šenney wey
dumey,

hala waati foo no ni mijoo ga fay nda šenni
yaada?

³ Irkoy ga ciiti barmay wala?

Hini-kul-koyoo ga šerretaray barmay wala?

⁴ Nda ni izey nka zunubu tee a ga,

a n'i banandi ngi alhakoo.

⁵ Amma ni, nda n'ga Irkoy ceeci,

nda n'ga Hini-kul-koyoo ŋaaray,

⁶ nda taali kul sii ni ga, n'ga henan,

a si gay a mana jeli ni ga

ka ni noo gorodogoo kan nda n'ga hima.

⁷ Ni cee jinaa takaa ga tee haya kaccu

ni kokoroo takaa se.

⁸ Ay g'a wiri ni ga,
zamanoo kan bisa borey hãa,
goyey kan ni baabey n'i tee guna.

⁹ Zama ir hayandi a mana gay,
ir si haya kul bay,
adunna ra, ir zaarey man'ti kala tuuri bii.

¹⁰ Ngi, i si ni cawandi wala? I g'a har ma ne,
i ga šenniyan kaa ngi lakkaley ra ka nee:

¹¹ <Kakaaru ga zay bila batakara bangu wala?
Burgu ga zay bila hari wala?

¹² Waati kan a ga boosu, bila nda a ma dunbandi,
a ga cahã ka kogu ka bisa subey kul.>

¹³ Woo no ma tee borey kul ga kan ga dirna Irkoy,
boro kan si hunbur Irkoy naataa ga dere.

¹⁴ Hayaa kan ga a ga felle ga say,
a ga hima nda tataaru hugu ga nga naanaa goo.

¹⁵ A ga dee nga hugoo ga, amma a si kay,
a ga ciddim a ga, amma a sii nda gaabi.

¹⁶ A ga hima nda tuuri kan ga too nda hari
waynaa cire,

a ga nga kabey feeri saddipaa ra,

¹⁷ nga linjey ga miti hala tondey ra,
a ga huru hala tondey kunehere.

¹⁸ Nda a dogandi ka hun nga dogoo ra,
nga dogoo g'a yankar ka nee: <Ya na bay ka dii
ni!>

¹⁹ Woo no ma tee borey kokoroo gomnoo,
dumari tanayan ga tun dogey ra.

²⁰ Abada, Irkoy si boro laadirante fur,
a si goy futu teekey faaba.

²¹ Ne nda kayna a ga ni mipoo too nda haaray,
a ga ni meetuwey jaalandi.

22 Borey kaŋ ga konna ni ga too nda haawi,
boro laaley gorodogey ga dere.»

9

Ayuba na Bildad zaabi

¹ Ayuba zaabi ka nee:

² «Cimi no, ay ga bay kaŋ takaa woo da no,
taka foo nda boro ga hin ka tee šerrante Irkoy
jine?

³ Boro kaŋ ga ciiti Irkoy bande,
ba nda a n'a cee, cee zenber (1.000) foo,
a si tuuru a se ba cee foo*.

⁴ Lakkalkoyni no, nga gaaboo ga saha,
may no m'a gande,
a ma fatta nda baani?

⁵ Nga kaŋ ga tondi hondey kaa dogey ra bila nda
i ma bay,
nga futuroo ra a g'i gum.

⁶ A ga laboo zinji-zinji nga asaasoo ga,
nga ganjey jijiri.

⁷ A ga šelan waynaa se, waynaa si fatta,
a ga tammaasa dan handarawey ga.

⁸ Nga hinne no ma beenaa daaru,
a ga dira teekoo bondawey ga.

⁹ Nga no ka hawsa handarawey tee,
nda kaydiyaa waati handarawey,
nda konnoo waati handarawey,
nda gurma handarawey.

¹⁰ A ga haya beeriyaŋ tee kaŋ si fahamandi,
a ga kayfiyaŋ tee kaŋ si kabandi.

* **9:3 9.3** *a si tuuru a se ba cee foo*, Ebere šenni ra, almaganaa
faa ti boraa si hin ka tuuru a se ba cee foo.

11 A ga bisa ay jere, ay si dii a,
a menne, ya na bay.

12 May no ma hin ka haya taa kan a n'a dii?
May no ma nee a se: <Macin no n'g'a tee?>

13 Irkoy si nga bon futuroo gagay,
teekoo adabba laalawey[†] ga hima ka ngi bon
yeeti ganda a jine.

14 De agay, taka foo nda ay ga hin ka tuuru a se?
Šenni foo no ay g'a suuba ka tuuru a se?

15 Ba nda ay tee šerrante
ay si hin k'a zaabi.

Ay ga hima k'ay ciitikaa suurandi.

16 Nda ay n'a cee, a tuuru ya ne,
ay mana hongu wala a ga hanajer ay šennoo se,

17 nga kan ga burbusu k'ay motti bila addalil,
bila addalil a ga tonton ay dorey ga,

18 a si nan ya hunsar,
takaa kan nda a g'ay too nda hottayyan.

19 Nda gaabi no, nga ti hinoo.
Nda ciiti no, a ga nee: <May no ma kay ya ne?>

20 Ba nda ya mma šerre, ay minoo g'ay zukandi,
ba nda ay ga laadir, ay minoo ga nee kan ay
tooje.

21 Ay ga laadir wala? Ay si huga nda ay bon.
Ay konna ay hunayanoo.

22 Woo kul, ay si kula!

Woo se ay ga nee:

<A ga laadirantaa nda boro laalaa kul halaci.>

23 Ba nda bone kaa ka kan borey bon k'i wii,
Irkoy ga haaru siiyanoo ra kan ga kaa borey kan
mana haya kul tee ga.

[†] 9:13 9.13 Zamnaa 26.12; Zaburey 89.11; Ezayi 30.7.

24 Nda ganda nanandi boro laaley kabey ra,
a ga gandaa ciitikey moyey daabu.
Nda man'ti nga no, adişi may no?

25 Ay zaarey cahã nda zurukaw,
i ga zuru, ka gar i mana dii gomni.

26 Ngi diraa ga cahã sanda kakaaru hii,
sanda algabu kan ga zunbu ham ga.

27 Nda ay nee: <Ay ga baa ya dirna ay doorawey,
k'ay binemarayyanoo nan ka gaabi dan ay bon
ra>,

28 ay farayanoo n'ay hunburandi.
Ay ga bay kan n's'ay dii boro kan mana haya kul
tee.

29 Agay ti boro laalaa!
Macin se ay g'ay bon farandi yaada?

30 Ba nda ay jumay neeži hari ra,
ba nda ay n'ay kabey jumay soso ra,

31 n'g'ay warra žiibi guusoo ra,
ba ay bankaarawey ga konna agay.

32 Zama man'ti adamize no sanda agay
hala ya tuuru a se,
hala ir ma duu ka ciiti.

33 Waafakandikaw sii ir game
kan ga hin ka kabe deke ir boro hinkaa ga.

34 A ma nga goboo moorandi agay,
a mas'ay binoo dunbu nda nga hunburaa!

35 Woo ga, ay ga šelan, ay si hunbur a.
Amma zama man'ti woo no,
ay ga cindi agay hinne nda ay bon.»

10

1 «Ay binoo hun hunayan se!
Sohõ ay ga nan ay dooraa ma koy a ga,

ay hundoo hottayyanoo ra ay ga šelan.

² Ay nee Irkoy se: <Mas'ay zukandi!

Hayaa bayrandi ya ne kan se n'g'ay tee taali
teekaw!>

³ Ni do a ga boori m'ay šiita wala?

K'ay faraa bagaa fur,

ka boro laaley goyey faaba ka boori wala?

⁴ Ni mopey nda adamizey mopey ga hima wala?

N'ga dii takaa kan nda boro ga dii wala?

⁵ Ni zaarey ga hima nda boro zaarey,

ni jiirey ga hima nda adamize jiirey,

⁶ hala m'ay layboo ceeci,

hala m'ay zunuboo bay wala?

⁷ N'ga bay mo kan ay mana haya kul tee,

boro kul si hin ka haya kaa ni kaboo ra.

⁸ Ni kabey k'ay hanse, ngi k'ay kul tee,

amma n'g'ay halaci.

⁹ Ay g'a wiri ni ga kan ma hongu

kan man'ay cin nda kala sanda labudiini,

ni mma baa m'ay yeeti laboo ra wala?

¹⁰ Man'ti ni nk'ay soogu sanda waa?

Man'ti ni nk'ay kanandi sanda gaši?

¹¹ N'na kuuru nda ham dan ay ga,

n'n'ay tee nda biri nda linji.

¹² N'n'ay noo hundi n'na borohennataray tee ya
ne,

n'n'ay hunaroo lakkal.

¹³ Amma woo kan goo ni binoo ra ne,

ay ga hayaa bay kan goo ni lakkaloo ra:

¹⁴ Nda ay na zunubu tee, n'ga dii agay,

ay layboo ra, n's'ay dii boro kan mana haya kul
tee.

¹⁵ Nda ay na goy futu tee, woo ti bone!

Nda ay ga šerre, ay si yadda k'ay bonoo jer,
ay ga hanse ka haw nda ay n'ay dooraa guna.
¹⁶ Nda ay kay ay bon ga, n'g'ay gaaray sanda
ganjihayla,
n'ga kayfiyan tee ay ga koyne,
¹⁷ n'ga seede taagayan dan ay jine,
ni futuroo ay here mma tonton,
wongu-ize jamayan ga kaa jama jama k'ay dii.
¹⁸ Macin se n'n'ay kaa ay naa gundoo ra?
Nda man'ti woo, ay ga dere, moo kul si dii agay.
¹⁹ Ay ga tee sanda boro kan mana bay ka bara,
ay naa gundoo ra ay ga zandi ka koy saaraa ra.
²⁰ Zaari boobo nka cindi ya ne wala?
Ay nan, fay nda agay,
hala ya hin ka duu bine kayna,
²¹ hala ay ga koy nongoo kan ra
ay si yee koyne ka willi kate,
kubay biboo nda buuyan biyoo gandaa ra,
²² kubay komaa gandaa ra,
buuyan biyoo kan ra fondo sii,
kan ra gaayoo ga hima nda kubaa.»

11

Sofar na šennoo zaa

¹ Sofar, Naama boraa zaabi ka nee:
² «Šenni boobaa woo si duu zaabi wala?
Boro ma wan šenni ga wasa ka nga bon
henanandi wala?
³ Ni šenni yaadawey ga borey dangayandi wala?
N'ga borey kašikaši bila nda borey ma ni
haawandi wala?
⁴ Ni nee: <Cimi no ay g'a har,
ay ga henan ni jine.>

- ⁵ He! Nda a gar Irkoy mma baa nga ma šelan,
nda a gar a nka nga minoo feeri ni jine,
⁶ nda a gar a nka nga lakkaloo sirrey har ma ne
kan ga bisa lakkal,
waati din n'ga bay kan Irkoy ga moo daabu
ni laybey jerey ga.
⁷ N'ga hin ka Irkoy sirrey bay,
ka Hini-kul-koyoo kan tee ka timme bay wala?
⁸ Haya no kan goo beene ka bisa beenaa,
macin no n'g'a tee?
A guusu nda alaahara,
macin no n'g'a bay?
⁹ Nda n'n'a neeši, a kuu nda laboo,
a tafay nda teekoo.
¹⁰ Nda a ga bisa, nda a ga daaba,
nda a ga ciya, may no m'a ganji?
¹¹ Zama a ga furkey bay,
a ga dii ifutu bila a m'a ceeci.*
¹² Boro saama si duu lakkal
kala han kan ganjifarka na adamize dan adunna
ra.
¹³ Ni, nda n'na ni binoo šerrandi
ka ni kabey šerre a here,
¹⁴ nda n'na ni kabey moorandi ifutu,
nda mana nan šerretaray janay ma cindi ni
gorodogoo ra,
¹⁵ woo ga, n'ga ni ndumoo jer bila haawi,
n'ga gaabi, n'si hunbur.
¹⁶ N'ga dirpa ni zaraboo,
n'ga hongu a sanda hari kan dandi.
¹⁷ Ni hunaroo ga nere ka bisa zaarikay waynaa,

* **11:11 11.11** *a ga dii ifutu bila a m'a ceeci*, Ebere šenni ra,
almaganaa faa ti *a ga dii ifutu, a si bay wala?*

ni kubaa ga tee sanda subbaahi gaayoo.

¹⁸ Ni goo baani ra, zama naata goo no,
ni haawoo banda ga, n'ga goro alaafiya ra.

¹⁹ N'ga kani, boro kul si ni zaa ka kay,
boro boobo ga meekaanay ma ne ka alhormo
ceeci ni ga.

²⁰ Amma boro laaley ga fara nda faaba ceeciyen,
tugudoo sii i se,
ngi tammahã man'ti kala hundi hunyan.»

12

Ayuba na Sofar zaabi

¹ Ayuba zaabi ka nee:

² «Nda cimi, boro kul si too war,
nda war buu, lakkal buu!

³ Agay mo, ay goo nda lakkal sanda war,
war mana bisa agay nda haya kul.
May ka si wey cine bay?

⁴ Ay tee ay cerey se haarayhaya,
agay kan ga Irkoy naaray hala a m'ay zaabi,
boro šerrantaa, laadirantaa ti ngi haarayhayaa!

⁵ Borey kan goo gomni ra
mma gurzugantey kaynandi,
woo ti borey kan cewey ga tanši bagaa.

⁶ Goy futu teekey gorodogey goo baani ra,
borey kan ga Irkoy futandi goo lakkalkanay ra,
kanyan si koy bay kala ngi boŋ.

⁷ Ay g'a wiri ni ga, ma adabbawey hãa, i ga ni
cawandi,
beenaa cirawey hãa, i g'a har ma ne.

⁸ Šelan laboo se, a ga ni cawandi;
teekoo hamiisawey ga filla ma ne.

- ⁹ May ka si bay i ra
kaŋ Abadantaa kaboo ka woo kul tee?
¹⁰ Adamizey kul hunaroo sii kala kaboo ra,
nga no ma gaaham kul noo hundi.
¹¹ Haŋa si šenney kaa cere ra,
takaa kaŋ nda deene ga ŋaayan tenbaa bay
wala?
¹² Aru žeeney bara nda lakkal,
aloomur kuku ga fahamay noo.
¹³ Irkoy kone lakkal nda hini goo,
nga wane hoyray nda fahamay.
¹⁴ Nda a kayra, boro si hin ka cina,
nda a na boro daabu, a si hin ka feerandi.
¹⁵ Nda a na haroo dii, nongoo ga kogu,
nda a n'a taŋ, laboo ga gumandi.
¹⁶ Nga kone gaabi nda lakkal goo,
borey kaŋ dere nda borey kaŋ ga borey derandi,
i kul ti nga wane.
¹⁷ A ga kokoy hoyraykey dirandi cee koonu,
ka ciitikey lakkaley ŋaami.
¹⁸ A ga kokoyey hinoo taa i kone*,
a ga gamahaw daŋ centey ga.
¹⁹ A ga sargari juwalkey naŋ cee koonu,
a ga hini gaabantey say.
²⁰ A ga šennoo taa šenni bayraykey kone,
a ga lakkal taa aru žeeney kone.
²¹ A ga boŋkoyney kaynandi,
a ga hinikoyey gamahawey dunbu.
²² A ga kubay komantey cebe,
a ga buuyan biyoo daŋ gaayoo ra.

* **12:18 12:18** A ga kokoyey hinoo taa i kone, Ebere šenni ra,
almaganaa faa ti A ga borey feeri kaŋ kokoyey n'i dii.

²³ A ga gandawey noo gaabi, a g'i derandi,
a ga gandawey yulwandi, a g'i moorandi.

²⁴ A ga cimoo taa gandawey bonkoyney kone,
a ga fondo kul derandi i ga,

²⁵ i ga dadaba kubaa ra bila gaay,
a g'i ka bere-bere sanda boroyan kan suu.»

13

¹ «Nga ne, woo kul, ay money dii a,
ay hanawey maar'a, ay faham.

² Hayaa kan se war ga haya bay, agay da g'a bay,
war mana bisa agay nda haya kul.

³ Amma agay, ay ga šelan Hini-kul-koyoo se,
ay ga baa y'ay bon faasa Irkoy jine.

⁴ Zama war, war man'ti kala taariharkawyan,
war kul man'ti kala taari safarikawyan.

⁵ He! Nda a gar war nka dangay!
Woo ra war ga tee lakkalkoyni.

⁶ Ay g'a wiri war ga, wa hanajer
ay ga faasa ay bon se,
wa lakkal dan ay minoo šenney se.

⁷ War mma hongu kan war mma Irkoy faaba
waati kan war ga taari?

⁸ Nga bande war goo
ka šelan k'a noo cimi wala?

⁹ Nda a na war fisi-fisi, a ga kan war se wala?
Wala war mm'a darga

takaa kan nda boro ga adamize darga?

¹⁰ Šikka sii a ra, a ga war zukandi,
nda war ga borey dan cere jine tuguyan ra.

¹¹ Irkoy beeriyanoo si war hunburandi wala?
Nga hunburaa si kan war bon wala?

12 War šenney man'ti kala boosu,
war zaabey man'ti kala labudiini cete.

13 Wa dangay, w'ay nan!

Ay ga šelan, haya kul kan no.

14 Agay ne, ay ga soolu haya kul se,
ay g'ay hundoo dan farrati ra.

15 Ba nda a g'ay wii, ay ga wakkal a ga.
Ay g'ay misoo har a se.

16 Takaa woo g'ay hallasi,
zama boro kan si hunbur Irkoy si kay a jine.

17 Wa hanajer, wa hanajer ay šenney se,
Wa war hanawey feeri ka maa ay šenney.

18 Wa nan y'ay cimoo har,
ay ga bay kan agay bara nda cimi.

19 May no ma hin k'ay wurru?
Za sohō da, ay ga dangay, ay hundoo ga hun.

20 Ay noo haya hinka hinne,
de ay si tugu ma ne:

21 ni kaboo moorandi ay ga,
mas'ay jijirandi nda ni hunbura,

22 woo banda ga, ma ciya, ay ga tuuru,
wala ay ga šelan, n'g'ay zaabi.

23 Marje ti ay laybey nda ay zunubey hinnaa?
Tureyanoo nda zunuboo kan goo ay ga har ya ne.

24 Macin se n'ga ni ndumoo bere ya ne, n'g'ay dii
sanda ni iberoo?

25 N'ga baa ma fita kan hewoo n'a zaa jijirandi
wala?

N'ga baa ma subu koga gaarandi wala?

26 Zama nga haya hottayan hantum ay ga,
n'g'ay banandi ay soogataray zunubey.

27 N'g'ay cewey gaala nda bundu,
n'g'ay nuutirey kul hawgay,

n'g'ay cee diraa kabu.

²⁸ Ka gar ay gaahamoo funbu sanda bundu,
sanda bankaaray kan dusey n'a naa.»

14

¹ «Woy boro ka adamize hay,
nga aloomuroo ga kacca, a ga too nda alhuzun.

² A ga boosu sanda kutukurya, a ga kogu.
A ga zuru sanda tuuri bii, a si kay.

³ Nga ga ni mokey goo.

N'ga ciiti dan agay nda ni game.

⁴ May no ma hin ka haya henanante kaa iziibaa
ra?

A sii no.

⁵ Adamize aloomuroo goo nda kaydoo,
ni no ma nga handey hinnaa bay,
n'na kaydoo dan a se kan ga a si hin ka bisa.

⁶ Ni mokey kaa a ga, ma fay nda a,
hala a ma nga hunaroo benandi alaafiya ra,
sanda goykaw kan ga nga zaaroo banaa batu.

⁷ Naata goo tuuri se,
nda i n'a dunbu, a ga zay,
dunbudogoo ga tun koyne.

⁸ Ba nda nga linjoo zen laboo cire,
ba nda nga kunturoo buu laboo ra,

⁹ hari kayna g'a zayandi,
a ga kabeyan tee sanda tuuri kaccu.

¹⁰ Nda boro buu, nga gaaboo ben,
adamize hundoo ga hun, man ra a goo?

¹¹ Teekoo haroo ga kay,
isawey ga zunbu, i ga kogu.

¹² Takaa woo da, adamize ga kani, a si tun koyne.
Kullihinne beenaa ga bara, a si tun,

a si tunandi ka hun jirboo ra.

¹³ He! Nda i nk'ay tugu alaahara,
k'ay tugu hala ni futuroo ga yay,
nda a gar ni nka waati dan kan ra n'ga hongu
agay!

¹⁴ Nda a gar nda boro buu a mma hin ka yee ka
huna,

zaari kul goyey ra ay ga batu,
hala waati kan boro huru ay dogoo ra.

¹⁵ M'ay cee, agay, ay ga tuuru ma ne,
n'ga baa ma dii hayaa kan ni kaboo n'a tee.

¹⁶ Sohõ, n'g'ay cee diraa kabu,
n'si yee koyne k'ay zunubey guna.

¹⁷ Ay tureyanoo ga hawandi saaku ra,
n'g'ay laybey daabu.

¹⁸ Amma tondi hondu ga kan ka kayri,
tondi ga hun dogoo ra.

¹⁹ Haroo ga tondey n̄aa,
ncirni beeri ga koy nda labutaasoo,
takaa din da, n'ga adamize naataa derandi.

²⁰ N'g'a kanandi hala abada, a ga koy,
n'ga nga ndumoo bere, n'g'a tan a ma koy.

²¹ Nga iz'arey ga beeray bay wala, a si bay.
I kaynandi, a si dii a.

²² Nga gaahamoo no ma maa nga doroo,
nga boŋ bonaa no ma binoo maray.»

15

Cee hinkantoo kan Elifaz na šennoo zaa

¹ Elifaz, Teman boraa zaabi ka nee:

² «Lakkalkoyi ga šelan nda bayray kan ti hew
wala?

A ga nga bonj too nda dandi hewoo?

³ A ga nga bonj faasa nda šenni yaadayan,
nda kalimayan kanj sii nda addalil?

⁴ Ni, n'ga Irkoy hunburaa tee yaada,
n'ga miileyaney kanj boro g'i tee Irkoy ga ganji.

⁵ Zama ni laybey no ma ni danj šenney wey ra,
n'na hiilantey deene šennoo dumoo zaa.

⁶ Ni mijoo no ma ni zukandi, man'ti agay no.
Ni meešennoo no ma ni dii.

⁷ Ni ti boro jinaa kanj hayandi wala?
Ni nka hondey jin ka hay wala?

⁸ Ni nka maa Irkoy sirroo wala?
Ni nka lakkal dii ni hinne se wala?

⁹ Macin no n'g'a bay kanj ir s'a bay?
Macin fahamay bara ma ne kanj sii ir se?

¹⁰ Hinbiri kaarayyan nda aru žeenayan goo ir ra,
i bisa ni baabaa jiiri.

¹¹ Irkoy bineyaynandiroo,
nda šenney kanj i g'i har ma ne nda hennayroo
mana ni wasa wala?

¹² Macin se ni binoo no ma ni juwal?
Macin se ni mokey ga miti?

¹³ Irkoy here n'ga ni futuroo bere
ka šenney wey dumey har wala?

¹⁴ Macin ti adamize hala a ma henan?
Nda boro kanj woy n'a hay, a ma tee šerrante?

¹⁵ Nda Irkoy si naanay nga boro henanantey,
nda beenaa si henan a jine,

¹⁶ soko boro harramante kanj ga šiiri-šiiri,
adamize kanj ga šerretaray janay hanj
sanda takaa kanj nda boro ga hari hanj.

¹⁷ Hanjajer ya ne, ay ga ni fahamandi!
Ay ga hayaa filla ma ne kanj ay dii a,

18 woo kaŋ lakkalkoyney n'a har,
woo kaŋ hun baabey do, woo kaŋ i man'a tugu.

19 Ngi hinne se gandaa nondi,
yaw mana bisa i ra.

20 Boro laala goo zarabi ra nga hunaroo kul ra,
jiiri hinna kaccu ka kayandi boro binekogawey
se.

21 Kaati kaŋ ga hunburandi ga hēe haŋawey ra,
ba alaafiya waati kayrakaw ga kaŋ a ga.

22 A si hongu kaŋ nga ga willi ka hun kubaa ra,
takuba ga nga batu.

23 A ga yaara ka ŋaayan ceeci, man ra a ga duu
a?

A ga bay kaŋ kubaa zaaroo man.

24 Binemarayyan nda kankamyan g'a jijirandi.
I g'a šiita sanda kokoy kaŋ soolu ka tangam.

25 Zama a nka nga kaboo šerre Irkoy ga,
a nka kay Hini-kul-koyoo se,

26 A boŋšenday ka kaa Irkoy ga,
a ga tugu nga koraa tafayroo ra.

27 Ndumoo ga too nda maani,
carawey ga too nda maani.

28 Amma a si goro kala koyra kayranteyan ra,
huguyan ra kaŋ ra boro sii,
kanyan ga baa ka kaŋ.

29 A si yee ka tee alman, nga almanoo si gay,
nga mayraa si yee ka laboo too.

30 A si hin ka hun kubaa ra,
Nuunawey ga nga fitawey kogandi,
Irkoy meehewoo kaŋ funsandi g'a gaaray.

31 A masi nga naanaa dan zanbayan ra,
zama takaa din, nga banaa ti zanbayan.

32 Woo ga tee za nga aloomuroo mana ben,

nga tuuri kaboo si yee ka firzi.

³³ A ga tee sanda alaneɓnaa kaŋ ize ganey ga kaŋ, sanda zaytuna ga kaŋ kutukuryey ga kaŋ ka hun a ga.

³⁴ Borey kaŋ si hunbur Irkoy jamaa ga ben, nuune ga borey kaŋ ga sufuray taa gorodogey ton.

³⁵ I ga bone gunde zaa,
i ga šerretaray jaŋay hay,
ka zanbayan biiri ngi biney ra.»

16

Cee hinkantoo kaŋ Ayuba na Elifaz zaabi

¹ Ayuba zaabi ka nee:

² «Ay maa hayey wey dumi boobo ka bisa, war kul man'ti kala bineyaynandikaw laalayan.

³ Waati foo no war ga fay nda ka šenni yaadayan har ya ne?

Cin no ma ni farandi
kaŋ se n'g'ay zaabi nda takaa woo?

⁴ Nda a gar war bara ay dogoo ra,
ay ga hin ka šelan war se nda takaa woo da,
ay ga šenniyan hanse war se,
ay g'ay boŋoo zinji-zinji ka war fude.

⁵ Ay g'ay šenney ka war biney dan,
ay si fay nda ay ga šelan ka war doroo yaynandi.

⁶ Amma nda ay ga šelan, ay doroo si ben,
nda ay dangay, a ga ben wala?

⁷ Sohō Irkoy n'ay farandi.

«N'na borey kul kaŋ g'ay kuubi ka bere halaci.

⁸ N'n'ay kuuru-kuurandi,
woo ga tee ay ga seede.

Ay pomyanoo g'ay wurru

ka tee ay ga seede.>

⁹ Irkoy futu hala a n'ay say,
a na hiye kaama ay ga.

Agay iberoo ga moo bakam ay ra.

¹⁰ I na ngi miye hay haaa ay ga,
i n'ay kar agay ndumoo ga k'ay wow,
i ga marga ay ga.

¹¹ Irkoy n'ay dan boro laalayan kabey ra,
a n'ay kanandi boro yaadayan kabey ra.

¹² Ay cindi alaafiya ra, a n'ay guzuguzu,
A n'ay dii nda ay jinde banda k'ay halaci.
A n'ay tee haya kan nga biraw-izey ga ceeci k'a
kar.

¹³ A deesi ka kaa ay ga nda nongu kul here.
A n'ay dumay-naa-guurey fun ka bisa,
a mana haya kul nan,
a na tayoo kan goo ay tasaa ga mun laboo ra.

¹⁴ A n'ay kul fun-fun,
a zuru ka kan ay ga sanda wongu-ize.

¹⁵ Ay na saaku kasa taa k'a k'ay kuuroo daabu,
ay n'ay tepaa miti laboo ra.

¹⁶ Heeni se agay ndumoo ciray,
ay moo guna ga hima nda buuyan biyoo.

¹⁷ Ka gar ay kabey mana ifutu tee,
ay Irkoy naarayroo ga henan.

¹⁸ <Laboo, mas'ay kuroo daabu!>
Ay kaatoo masi hewgubandi!

¹⁹ Za sohõ da, ay goo nda seede beenaa ra,
cimi no, ay goo nda seede kan ga tuuru ay
maapoo ga beene.

²⁰ Ay cerey ga haaru ay ra,
Irkoy here ay mundawey ga doo

²¹ hala a ma ciiti nga nda adamize game,

sanda adamize kaŋ ga faasa nga cinaa se.

²² Zama agay aloomuroo goo ma ben,
ay ga fondo zaa kaŋ nda ay si willi kate koyne.»

17

¹ «Ay si hunsar boryo,
agay aloomuroo goo ma ben,
saaraa de ka cindi ya ne.

² Noopokawyaŋ g'ay kuubi k'ay bere,
Ngi wowey si naŋ ay moŋey ma daaba ka jirbi.

³ Irkoy, ay g'a wiri ni ga, ma tolme jisi ni do ya
ne,

zama may no ma kay ya ne nda man'ti ni.

⁴ N'na ngi biney daabu i masi faham,
woo se n'si naŋ i ma hin.

⁵ A ga hima nda boro kaŋ na nga cerey hoyandi,
ka gar izey ga heray.

⁶ I n'ay tee boro kaŋ i g'a haaru,
ay tee boro kaŋ i tufa ndumoo ga.

⁷ Ay moogunaa žabu dooray se,
ay kunturoo kul ga hima nda tuuri bii.

⁸ Boro šerrantey ga kayfi nda ay misoo,
boro kaŋ mana ifutu tee ga tun borey kaŋ si
hunbur Irkoy se.

⁹ Boro laadirantaa ga durkutu ka cindi nga
fondaa ga,

boro kabe henanantey gaaboo ga tonton.

¹⁰ Ay g'a wiri war ga, war kul ma yee ka šintin,
amma war ra, ay si dii lakkalkoyi kul!

¹¹ Agay aloomuroo ben,
hayey kaŋ ay nee ay g'i tee
nda hayey kaŋ ay binoo ga bag'ey hasara.

¹² I ga nee kaŋ cijinoo ti zaaroo,

kan gaayoo man waatoo kan kubaa goo ne.

¹³ Nongoo kan ay g'a tammahã,
man'ti nga ti alaahara?

Kubaa ti ay kanidogoo.

¹⁴ Ay ga kaati guusoo ga ka nee:

«Ni ti ay baabaa!» Ay nee noonoo se:

«Ay naa, ay woymaa!»

¹⁵ Man ay naataa?

May no ma hin ka dii ay naataa?

¹⁶ A ga zunbu ka koy alaahara ganboo do,
waati kan ir koy hunanzam cere bande laboo ra.»

18

Cee hinkantoo kan Bildad na šennoo zaa

¹ Bildad, Šuwa bora zaabi ka nee:

² «Hala waati foo no war ga fay nda šenney wey?
Wa miile, ir ma šelan.

³ Macin se war g'ir dii sanda adabbayan?
Macin se war se saamayan ti ir?

⁴ Ayuba, n'ga ni bon maray nda ni futuroo,
ni maaganda se laboo ga nanandi wala?
Ni se tondi ga hun dogoo ra?

⁵ Boro laala gaayoo ga ben,
nuunaa kan ga gaay tee a ra ga ben.

⁶ Gaayoo ga tee kubay nga gorodogoo ra,
nga fitillaa ga buu a bon.

⁷ Gaaboo kan nda a ga dira, diraa ga kaa ka yay,
nga bon hayey no m'a kanandi.

⁸ Zama cewey g'a cahāndi ka huru sankay ra,
kumsaa moneya ra a ga dira,

⁹ Ceekoroo nda kumsaa g'a dii,
lamtaa karfey g'a dii.

- ¹⁰ Karfoo kan g'a batu ga tugu laboo cire,
kumsaa hirrandi nga fondaa ga.
- ¹¹ Nongoo kul here hunburay ga kan a bon,
a ga hanga a cee nda cee.
- ¹² Heraa na nga gaaboo kaccandi,
bone goo jeroo ga.
- ¹³ Kuuroo nonguyan ka nandi,
wirci kan ga wiiya ga nga nongey naa.
- ¹⁴ I n'a cendi ka hun gorodogoo ra kan ga a ga
tammahã,
i n'a ka koy bone kokoyoo do.
- ¹⁵ N'ga hin ka cindi nga hugoo ra,
zama a s'a may koyne,
i ga ganjibaali say-say nga gorodogoo ra.
- ¹⁶ Nga linjey ga kogu laboo cire,
nga fitawey ka suugu beenehere.
- ¹⁷ Borey si yee koyne ka hongu a gandaa ra,
Maapoo si yee ka fatta.
- ¹⁸ I n'a kaa gaayoo ra ka koy kubaa ra,
I g'a gaaray a ma hun adupna ra.
- ¹⁹ A sii nda hayraa, a sii nda hayyan nga jamaa
ra,
boro hunante sii nongoo kan ra a taabuši.
- ²⁰ Waynakanay borey ga alaabiina nda woo kan
duu a,
Waynahunay borey ga too nda hunburay.
- ²¹ Woo ti hayaa kan duu boro laaley hugey,
woo ti borey kan si Irkoy bay dogoo.»

19

Cee hinkantoo kan Ayuba na Bildad zaabi

¹ Ayuba zaabi ka nee:

² «Hala waati foo no war ga koy a ga k'ay hundoo maray,

k'ay motti nda war šenney?

³ Nga ne, cee woy (10) war g'ay wow, a si war haawandi k'ay torro wala?

⁴ Nda cimi no kan ya nka dere, ay dereroo ga kan ay bon.

⁵ Nda cimi no kan war nka tun ya ne, nda ay siyanoo se war ga kan ay ga,

⁶ war ma bay kan Irkoy no m'ay laazaaba, k'ay didiji nga filijoo ra.

⁷ Nda ay kaati ka ciya kan ay torro, boro kul s'ay zaabi.

Nda ay ciya ka faaba ceeci, ay si duu cimi.

⁸ A na fondaa daabu ya ne, ay si hin koyne ka bisa,

a n'ay fondaa kubayandi.

⁹ A n'ay daržaa kaa ay ga, a na fuulaa kaa ay bonoo ra.

¹⁰ A g'ay kayri nongoo kul here, ay ga koy, a n'ay tammahãa dogu sanda tuuri.

¹¹ A futu ay ga, a n'ay dii sanda nga nkuwawey affoo.

¹² Nga wongu-ize jamawey ga kaa cere bande, i na fondo tee ka kaa hala ay do, i na ngi kaloo gorandi k'ay gorodogoo kuubi k'a bere.

¹³ A na agay armyey moorandi agay, borey kan g'ay bay mo g'ay guna sanda boro kan i s'a bay.

¹⁴ Ay boro maanay n'ay nan, borey kan g'ay bay dirpa agay.

¹⁵ Ay hugoo yawey nda ay konney

g'ay dii sanda yaw,
ngi se ay man'ti kala boro kan i s'a bay.

¹⁶ Ay g'ay tamoo cee, a si tuuru ya ne,
ay ga hima k'a suurandi nda ay mipoo.

¹⁷ Ay wandoo si hin ay meehewoo,
ay ize gundey g'ay hesu.

¹⁸ Ba zankayan g'ay kaynandi,
nda ay tun, i ga šelan ay ga.

¹⁹ Borey kan ga ay g'ay sirrey talfi n'ay harram.
Borey kan ay ga bag'ey bere ay ga.

²⁰ Ay birey denja ay kuuroo nda ay hamoo ga,
haya kul mana cindi ya ne kala ay kuuroo nda
ay hihey.

²¹ Ay cerey, war, wa alhormo tee ya ne, wa
alhormo tee ya ne,
zama Irkoy kaboo too ay do!

²² Macin se war ga hanga agay sanda takaa kan
Irkoy g'a tee?

Ay hamoo mana war kungu wala?

²³ He! Nda a gar ay šenney mma hantumandi,
nda a gar i nka žeerandi citaabu ra!

²⁴ Nda a gar i nka žeerandi tondi ra
nda guuru nda badila ka cindi waati kul!

²⁵ Agay, ay ga bay kan ay faasakaa ga huna,
de mo kokoray ra a ga tun laboo ga ka nga bon
cebe.

²⁶ Ay kuuroo halaciroo banda ga,
ba ay hamoo ra ay ga kaa ka dii Irkoy.

²⁷ Agay, ay ga kaa ka dii a,
ay money ga kaa ka dii a, man'ti boro tana,
ay teeley ga zarga ay gundoo ra.

²⁸ Waati kan war nee: <Taka foo nda ir g'a
gaaray?

War ga hongu kan haya futaa woo goo ay ra.»
29 Aywa, war hunday ma hunbur takuba,
zama takubaa ti zukandoo kan ga agay alhakoo
bana,
woo ra war ga bay kan ciiti ga bara.»

20

Cee hinkantoo kan Sofar na šenni zaa

- ¹ Sofar, Naama bora zaabi ka nee:
² «Woo se ay lakkaloo g'ay tuti ya šelan,
hayey kan goo ay do maaganda.
³ Ay ga maa citey kan g'ay wow,
ay lakkaloo g'ay noo zaabi ka tuuru war se.
⁴ N'si bay kan za waati kul,
za adamize gorandi laboo ga,
⁵ boro futawey jaali kaatoo si kuu,
boro kan si hunbur Irkoy jaaloo si gay.
⁶ Nda a kuu ka too hala beenaa,
nda bonoo jer hala duulawey ra,
⁷ a ga dere hala abada sanda nga žiiboo,
borey kan cindi ka dii a ga nee: <Man ra a goo?>
⁸ A ga dere sanda handiri,
boro si yee koyne ka dii a,
i g'a gaaray sanda bangayyan kan teendi cijin
here.
⁹ Money kan ga dii a si yee koyne ka dii a,
nongoo kan ra a ga goro si yee ka dii a.
¹⁰ Nga iz'arey ga hima ka talkey bana,
nga hunday ka hima ka nga almanoo willi.
¹¹ Gaahamoo saabu sanda zanka,
amma a huru a bande laboo cire.
¹² Nda ifutu ga kan minoo ra,
nda a g'a tugu deenoo cire,

13 nda a n'a dii, a man'a nan,

nda a n'a dii nga dankaa ra,

14 nga naahayaa ga barmay teeley ra,

a ga tee gundoo ra firsaw naaji.

15 Almanoo kan a n'a gon, a g'a yeeri,

Irkoy g'a kaa gundoo ra.

16 A ga firsaw naajoo sunsum,

gandakarfu deene g'a wii.

17 A si yee ka dii gooruyan kan ra hari goo,

nda yuu, nda waahoonu isawey.

18 A ga hayaa willi kan a duu a, a s'a dii,

a si yee koyne ka nga maamalaa albahaa naa.

19 Zama a na talkey motti k'i nan,

a na hugu kayri kan a si yee k'a cin.

20 A mana wasa nga haya bajoo ra,

nga almaney si hallasi.

21 Haya kul si hallasi nga naayan bajoo ra,

woo se nga gomnoo si kuu.

22 Nga alman boobaa game binemarayyan ga duu
a,

bonawey kul g'a kar.

23 Ka gar a goo ma nga bon kungandi,

Irkoy ga nga futuroo warra a ga,

a g'a doori nga hamoo ga.

24 Nda a zuru ka hun guuru wongu jinayyan cire,

alhan biraw g'a hay.

25 Nda a g'a hoobu k'a kaa nga dumaa ga,

ka guuru mee kaanaa kaa nga tasaa ra,

binedunbay ga zunbu a bon.

26 Kubawey kul margandi nga almanoo se,

nuune kan boro man'a diinandi g'a wii,

woo kan ga cindi nga gorodogoo ra ga ton.

27 Beenaa ga nga layboo cebe kaaray,

laboo ga tun a se.

²⁸ Nga hugoo hayey ga tuusandi,
i ga dere Irkoy futuroo hane.

²⁹ Woo ti bagaa kaŋ Irkoy g'a kayandi boro futu
se,
woo no Irkoy g'a kayandi a se sanda tubuhaya.»

21

Cee hinkantoo kaŋ Ayuba na Sofar zaabi

¹ Ayuba zaabi ka nee:

² «Wa haŋajer ka boori ay šenney se,
wa woo de tee ya ne ay binoo ma yay.

³ Wa naŋ ya šelaŋ,
nda ay šelaŋ, n'ga hin k'ay noopo.

⁴ Agay, adamize no ay g'a wurru wala?
Adiši, macin se ay ga suuri?

⁵ Wa bere k'ay guna, war ga kayfi,
wa war kabey daŋ war miŋey ga.

⁶ Nda ay hongu a, ay ga hunbur,
ay gaahamoo ga jijiri.

⁷ Macin se boro futu ga huna?

Macin se i ga žen, ŋgi gaaboo ga tonton?

⁸ Ŋgi hayroo gaaboo ga tabati i bande i jine,
Ŋgi haamawey gaaboo ga tabati moŋey cire.

⁹ Ŋgi hugey goo alaafiya ra, hunburay si duu ey,
Irkoy goboo s'i kar.

¹⁰ Nga yaaroo ga gooru, baffoo si duu a,
nga hawoo ga hay, gundoo si hasara.

¹¹ Ŋgi zankey ga zuru-zuru sanda alman-izeyaŋ,
ŋgi izey ga hooray taka kaŋ nda i baa.

¹² I ga don dunduney nda kuntijey bande,
laatey hēeney g'i paalandi.

13 Ngi hunaroo ga ben gomni ra,
dogoo din da i ga zunbu alaahara.

14 Ka gar i mma nee Irkoy se: <Hibi ir ga,
ir si baa ir ma ni fondawey bay.

15 Macin ti Hini-kul-koyoo hala ir m'a gana?
Macin no nga njaarayroo g'a hanse ir se?>

16 Šikka sii ngi gomnoo sii kabey ra,
yala boro futu hoyraa ma mooru agay!

17 Amma waati boobo boro futu mma dii fitillaa
ga buu wala?

Bone mma zunbu i ga
hala Irkoy m'i noo ngi bagaa nga futuroo ra
wala?

18 Yala i ma hima nda subu kan hewoo g'a zaa,
sanda kokoši kan hew beeri g'a zaa.

19 A harandi kan zukandoo kan nda boro futu ga
hima,

Irkoy g'a jisi izey se.

A mma hima ka banandi nga hunday ra, woo ra
money ga hay.

20 Money ga hima ka dii nga bonaa,
nga ga Hini-kul-koyoo futuroo ga hima ka zunbu.

21 Macin no nga hugoo ga kate a se nga dumaa
ga,

waati kan nga aloomur kaccaa too nga kaydogoo
ga?

22 May no ma hin ka Irkoy noo fahamay,
nga kan ga boro jerantey ciiti?

23 Boro fooyan ga buu nda ngi gaaboo,
i si alhuzun, biney ga kan,

24 i ga naasu, i ga warga,
ngi birey ga too nda londi.

25 Boro tanayan ga buu nda binedooray,

bila nda i ma gomni taba.

²⁶ Cere bande i ga kani laboo cire,
nooney goo i se nongoo kul here.

²⁷ Guna, ay ga war miilewey bay,
nda war anniyawey kan nda war g'ay toope.

²⁸ War ga nee: <Man boraa kan ga gaabi dan
borey ga hugoo?

Man hugoo kan ra boro futawey cindi?>

²⁹ War mana bisakey hãa wala?

War mana yadda ngi seedetarawey ga wala?

³⁰ Bone zaari hane, boro futu ga hallasi,
futay zaari hane, haya si duu a.

³¹ May ma yadda ka kay a jine ka nga takaa har
a se?

May no ma nga teegoyey bana a ra?

³² I koy nda a saarawey ra,
i ga nga saaraa hawgay.

³³ Gooroo labudiinoo ga ban a se,
borey kul goo dumaa ga,
boroyan kan si kabandi kaa a jine.

³⁴ War bineyaynandi šenney si haya kul hanse
ya ne!

Hayaa kan cindi war zaabey ra ti zambayan.»

22

Cee hinzantoo kan Elifaz na šennoo zaa

¹ Elifaz, Teman boraa zaabi ka nee:

² «Adamize ga hin ka haya nafa Irkoy se wala?
Boro lakkalkoyini si haya nafa kala nga bon se.*

* **22:2 22.2** *Boro lakkalkoyini si haya nafa kala nga bon se, Ebere
šenni ra, almaganaa faa ti Ba boro lakkalkoyini mm'a nafa wala?*

³ Macin no ni šerretaraa g'a hanse Hini-kul-koyoo se?

Macin no a ga duu a ni dira taka laadirantaa ra?

⁴ Kaŋ se n'ga hunbur a se, a ga ni zarabi, a ga ciiti ni bande wala?

⁵ Man'ti ni borolaalataraa nka beeri wala? Ni laybey si kabandi wala?

⁶ N'na alman dii ni armaa ga bila addalil, n'na bankaarawey kaa borey ga k'i naŋ gaa koonu.

⁷ Jawkoynoo, man'a noo hari, heraykoynoo, man'a noo ŋaayan.

⁸ Gandaa sii kala gaabikoynoo kaboo ra, borey kaŋ a baa no ma goro a ra.

⁹ N'na woyey kaŋ kurney buu naŋ kabe kooney, n'na alyatimey gaaboo kayri.

¹⁰ Woo se kumsay ga ni kuubi ka ni bere, de n'ga hunbur dogoo din da.

¹¹ Adiši, n'si dii kubaa, nda hari boobaa kaŋ ga ni daabu wala?

¹² Irkoy nka sii beene, beenaa ra? Guna takaa kaŋ nda handarawey ga mooru!

¹³ De n'ga nee: <Macin no Irkoy g'a bay? A ga hin ka ciiti duula bibi tik ra?

¹⁴ Duulawey man'ti kala sirri a se, a si dii haya kul, waati kaŋ a ga beenaa kuubi k'a bere.>

¹⁵ Aywa, ni mma baa ma cindi fondo jinaa ga, woo kaŋ boro laaley n'a gana?

¹⁶ I n'i dii za waatoo mana too, ngi asaasey ga hima nda isa kaŋ ga mun.

¹⁷ I nee Irkoy se: <Hibi ir ga!> Macin no Hini-kul-koyoo ga hin k'a tee i se?

18 Ka gar nga no ka ngi hugey too nda gomni.
Amma boro futu hoyraa ma mooru ay ga!

19 Šerrantey ga dii a, i ga jaali,
borey kanj mana ifutu kul tee g'i poopo ka nee:

20 <Boraa kanj g'ir gandu mana dere wala?
Nuunaa mana ngi hayey ŋaa wala?>

21 Ay g'a wiri ni ga, ma waafaku nda Irkoy,
n'ga duu alaafiya,
woo ra woo kanj n'ga kaa ka ti a ga boori.

22 Ay g'a wiri ni ga, ma hanajer nga cawandoo
se,

de ma nga šenney danj ni binoo ra.

23 Nda ni willi kate Hini-kul-koyoo ga,
n'ga yee ni takaa žeenaa ga,
nda n'ga ifutu moorandi ni gorodogoo.

24 Wuragoo warra laboo ra,
Ofir gandaa wuragoo fur gooroo tondey ra,

25 woo ra Hini-kul-koyoo ga tee ni wuragoo,
a ga tee ma ne nzorfu kaaray boobo.

26 Woo ra n'ga duu jaali Hini-kul-koyoo ra,
n'ga ni ndumoo jer Irkoy here.

27 N'g'a suurandi, a ga maa ma ne,
n'ga ni meefurey kaa.

28 Nda n'na haya kayandi, a ga tee,
gaay ga bangay ni fondawey ga.

29 Nda boroyan kanj, n'ga nee:

<Wa tun ka kay†,
Irkoy ga boraa jer kanj na nga bonj yeeti ganda.>

30 Ba boraa kanj na goy futu tee, a g'a feeri,
a g'a feeri ni kabe henanantey sabbu se.»

† 22:29 22.29 *Wa tun ka kay*, Ebere šenni ra, almaganaa faa ti
Binebeeray no.

23

Cee hinzantoo kan Ayuba na Elifaz zaabi

¹ Ayuba zaabi ka nee:

² «Ba hō ay dukuroo mma tee tureyan,
ay kaboo g'ay marayyanoo hunguši.

³ He! Nda ya mma bay nongu kan ra ay ga duu
a,

nda ya mma hin ka too nongoo kan ra a goo!

⁴ Ay g'ay misoo hēe a ga,
ay g'ay mijoo too nda šenni.

⁵ Ay ga šenney bay kan nda a g'ay zaabi,
ay ga faham hayaa kan a g'a har ya ne.

⁶ A ga nga gaaboo kul dan k'ay wurru wala?
Kalaa, a mm'ay lakkal de.

⁷ Boro šerrante goo no din kan ga šelan a bande,
woo ra ay ga hun ay ciitikaa ra hala abada.

⁸ Amma nda ay koy waynahunay, a sii no,
waynakanay here ay si dii a.

⁹ Kaboo mma šiita hawsa here, ay si dii a,
a mma tugu gurma here, ay si bay.

¹⁰ Ka gar, a ga fondaa bay kan ga ay goo,
nda a n'ay sii, ay ga henan sanda wura.

¹¹ Ay cewey hanga nga cee dogey,
ay hanga nga fondaa, ay mana šiiri.

¹² Ya na hibi nga mijoo yaamarey ga,
ay na nga mijoo šenney dii ka bisa ay bon
waney.

¹³ Amma nga, a si bere,
may no ma hin k'a tunandi?
Haya kan a baa no a g'a tee.

¹⁴ Hayaa kan a na kayandi ay here, a g'a tee,
wey cine booboyan goo no.

15 Woo se ay lakkaloo ga tun a jine,
nda ay miile, ay ga hunbur a.

16 Irkoy k'ay binoo kaa,
Hini-kul-koyoo n'ay hunburandi.

17 Amma man'ti kubawey no m'ay halaci,
man'ti kubay komaa no kan g'ay daabu.»

24

1 «Macin se Hini-kul-koyoo si waati kayandi
ciitiyan se?

Macin se borey kan g'a bay si dii haney din?

2 Boroyan ga ngi faarey kanjey silbawey hibi k'i
tonton,

i ga alman kur zay k'i kur ngi bon se.

3 I ga alyatimey farkawey dii ka koy,
i ga woyey kan kurney buu hawoo dii tolme.

4 I ga alfukaarey kaa fonda a ga,
gandaa talkey kul ga tugu.

5 Sanda ganjifarka kan goo saajoo ra,
i ga koy goy za alfazar ka naayan ceeci,
ganganoo ra i ga duu naayan ngi izey se.

6 I ga subey dunbu hawsaa ra,
i ga boro futawey alaneb-izey kurma-kurma,

7 I ga cijinoo tee gaa koonu bila bankaaray,
i sii nda gum taafe hargoo se.

8 Tondi hondey ncirney n'i tayandi,
i sii nda tugudoo, i mma ngi bon naagu tondey
ga.

9 Boroyan ga alyatimoo hoobu k'a taa janoo
kone,

i ga talkaa almaney dii tolme.

10 I ga dira gaa koonu bila bankaaray,
i ga heray, i ga jeeniyen jere.

- 11 I ga jii tee zaytunaŋey jere,
i ga alaneb-ize hari kaa, amma i ga jaw.
- 12 Koyraa ra borey kaŋ ga buu ga yooyo,
borey kaŋ maray ga hēe, i ga kaati ka faaba ceeci,
amma a mana tee Irkoy se haya kul.
- 13 Boroyaŋ no kaŋ ture gaayoo ga,
i si nga fondawey bay,
i si cindi nga fondawey ra.
- 14 Boro wiikaw ga tun waati kaŋ gaayoo bangay,
a ga talkaa nda alfukaaroo wii.
Cijin here a ga hima nda zay.
- 15 Zinateeri ga almaaroo monno,
a ga nee: <Boro kul si dii agay.>
A ga sanfiti gum nga ndumoo ga.
- 16 Kubaa ra, i ga hugey kayri ka huru i ra,
zaaroo ra, i ga ngi boŋ daabu hugu ra,
i si gaayoo bay.
- 17 Ngi kul se, subbaahi man'ti kala buuyan biyoo,
i ga buuyan biyoo torraa bay.
- 18 War ga nee kaŋ haroo ga koy nda boro futu
nda gaabi,
laaliyan ti nga bagaa laboo ga,
a si yee ka alaneb faarey fondaa zaa.
- 19 Sanda takaa kaŋ nda kogay
nda konnoo ga neeži hari kogandi,
takaa din da alaahara ga zunubantey derandi.
- 20 Gundoo kaŋ ra a hun dirpa a,
nooney ga maakaani a ra.
Šerretaray jaŋay ka kayri sanda tuuri.
- 21 Woy gun do a ga koy, woy kaŋ sii nda ize,
a si gomni tee woy kaŋ kurpoo buu se.

²² Amma Irkoy ga nga gaaboo ka gaabikoyney kar.

Nda a tun, boro si yee ka tammahã hunayan ra.

²³ A g'a nan, a ga hongu nga goo alaafiya ra, amma money goo ngi fondawey ga.

²⁴ Boro laaley ga jerandi waati kayna, woo banda ga, i ga dere.

I ga kan sanda takaa kan nda tuuri fita ga kan, i ga dunbandi sanda jeeniyan.

²⁵ Man'ti woo no wala, may no ma hin k'ay taarandi?

May no ma hin k'ay šenney kakaw.»

25

Cee hinzantoo kan Bildad na šennoo za

¹ Bildad, Šuwa bora zaabi ka nee:

² «Irkoy bara nda hini kan ga hunburandi, a ga alaafiya gorandi beenaa ra.

³ Nga wongu jamawey mma hin ka kabandi wala?

May do nga gaayoo si too?

⁴ Taka foo nda adamize ga hin ka tee šerrante Irkoy jine?

Taka foo nda boro kan woy n'a hay ga henan?

⁵ Handoo hunday si kaaray, handarawey si henan a jine,

⁶ soko boro kan man'ti kala noonni, nda adamize kan man'ti kala noonni-ize!»

26

Cee hinzantoo kan Ayuba na Bildad zaabi

¹ Ayuba zaabi ka nee:

- ² «N'ga wan ka yalaafante faaba,
n'ga wan ka kabe kan sii nda gaabi faaba!
³ N'ga wan ka boro hoyray kan sii nda lakkal,
n'ga cebe kan ni goo nda lakkal beeri!
⁴ May ga ni goo?
May ka šenney wey dan ni mipoo ra?
⁵ Bukawey ga jijiri
teekoo cire nda borey kan goo a ra.
⁶ Nga do alaahara sii nda sirri,
guusu futaa sii nda daabirji.
⁷ A ga hawsa here beenaa daaru koonu bon,
a ga laboo deejii koonu ga.
⁸ A ga harey daabu nga duulawey ra,
duulawey si say ngi tinnaa cire.
⁹ A ga nga kokoy gorodogoo gunaroo* daabu,
ka nga duulaa daaru a ga.
¹⁰ A na haya kan ga kuubi ka bere žeerii haroo
ga,
ka koy hala gaayoo nda kubaa kaydogoo ga.
¹¹ Beenaa ganjey ga jijiri,
i ga hunbur nda a kašeta i ga.
¹² Nga gaaboo nda a ga teekoo boosandi,
nga lakkaloo nda a ga teekoo adabba laalaa†
motti.
¹³ Nga mipoo hewoo ga beenaa nerandi,
kaboo ga gondoo kan zuru hay.
¹⁴ Aywa, woo ti nga goyey kul ikaccaa.
Macin ti nuunuunuunuyanoo kan ir ga maar'a?
May no ma faham nga hinoo jinjinnyanoo se?»

* **26:9 26.9** nga kokoy gorodogoo gunaroo, Ebere šenni ra, almaganaa faa ti handu kaaraa ndumoo. † **26:12 26.12** Zamnaa 9.13; Zaburey 89.11; Ezayi 30.7.

27

¹ Ayuba yee koyne ka tonton nga šennoo ga ka nee:

² «Ay ga žee nda Irkoy kaŋ ga huna maapoo kaŋ n'ay cimoo taa ay kone, nga kaŋ ti Hini-kul-koyoo kaŋ n'ay hundoo torro.

³ Kullihinne ay ga hunsar, kullihinne Irkoy hunsaroo goo ay niiney ra,

⁴ šenni laala si hun ay miŋoo ra, ay deenoo si zanba.

⁵ Abada ay si war noo cimi!

Hala ay buuyanoo ga ay s'ay laadirtaraa naŋ.

⁶ Ay ga gaabandi ay šerretaraa ga, ay si kaa a ra, ay binoo s'ay zukandi ba cee foo.

⁷ Yala agay iberoo ma diyandi boro laala, boro kaŋ kay ya ne ma diyandi boro kaŋ si šerre!

⁸ Macin ti naataa kaŋ goo boro se kaŋ si hunbur
Irkoy

waati kaŋ Irkoy na hundoo karfoo dunbu, waati kaŋ a na hundoo kaa?

⁹ Waati kaŋ bone kaa a ga, Irkoy ga maa nga kaatey wala?

¹⁰ A ga Hini-kul-koyoo tee nga bajoo, A ga Irkoy cee waati kul wala?

¹¹ Ay ga war cawandi haya kaŋ ti Irkoy hinoo, ay si Hini-kul-koyoo hayey tugu war se.

¹² Nga ne, war hunday kul dii ey henna, macin se war ga war boŋ derandi šenni yaa-dayaŋ ra?

¹³ Woo ti bagaa kaŋ Irkoy n'a jisi boro laaley se, woo ti tubuhayaa kaŋ boro binekogawey ga duu a Hini-kul-koyoo do.

14 Ba nda a goo nda ize booboyan, takuba wane
nda ey,
nga hayroo si kungu.

15 Borey kan ga cindi duma ga, buuyan g'i fiji,
bila nda wandey kan i buu k'i nan m'i hēe.

16 Nda a na nzorfu kaaray marga sanda labu,
ka bankaaray zuku cere ga sanda labudiini,

17 nga no k'i zuku cere ga,
boro šerrantaa no m'i dan,
boro henanantaa no ma duu nzorfoo.

18 Hugoo kan a n'a cin ga hima nda nooni hugu,
a ga hima nda tende kan gardikaw g'a cin nga
boŋ se.

19 A ga kani nda almankoyntaray, haya kul si
duu nga almanoo,
a ga nga money hay, alman kul sii no!

20 Balaawu ga kan a ga sanda ncirpi,
hewkur g'a zaa cijinoo ra.

21 Dandi hewoo g'a zaa ka koy,
a g'a dogu laala k'a kaa nga gorodogoo ra.

22 I g'a kar, i si hinna a se,
a si hun a ra, kala a ma zuru.

23 I ga kobi nga bonaa maaganda se,
nongu kul kan ra a koy, borey ga wisi ka haaru
a ra.»

28

1 «Cimi no, nongu goo no kan ra nzorfu kaaray
ga hun,

nda nongu kan ra wura ga jumay ka henan,

2 Guuru bibi si hun kala laboo ra,
tondi mennante ga alhan noo.

3 Kubawey ga ben,

i ga laboo fanši ka koy guusu kuku ra
hala tondey kaŋ ga tugu buuyan biyoo ra.

⁴I ga guusu fanši kaŋ ga mooru borey gorodogoo,
nongu ra kaŋ ra cee si duu jisidoo,
i nka deeja, i ga zinji-zinji adamizey se nongu
mooro.

⁵Laboo kaŋ ra meehunay ga hun gandaheeroo
bere-bere sanda nuune ka duu a.

⁶Safir tondi si duwandi kala laboo tondey ra,
no din ra wura hamni ga duwandi.

⁷Ciraw kaŋ ga hoo si fonda bay,
algabu biboo moyey si dii a.

⁸Ganjihooga kaŋ ga zankam mana too no din,
ganjihayla mana bay ka bisa nda no din.

⁹Adamize ga kaŋ tondi ga,
a ga tondi hondey bere hala ngi linjey ga.

¹⁰A ga guusu kaa tondey ra k'a tee hari bisadoo,
moyey ga dii haya kayante dumi kul.

¹¹A ga haroo kayandi hala a masi dandi,
a ga haya tugantey fatawandi.

¹²Amma man ra lakkal ga duwandi?
Man ra fahamay doo goo?

¹³Adamize si alkadaroo bay,
a si duwandi hundikoyney laboo ga.

¹⁴Guusu beeroo nee: <A sii ay ra.>
Teekoo nee: <A sii ay do.>

¹⁵Ba wura alhakiika s'a noo boro se,
nzorfu kaaray si duu a.

¹⁶A si hin ka neešandi Ofir ganda wura bande,
oniks tondi hay šenda si duu a,
safir tondi hay šenda si duu a.

¹⁷Wura wala diji si hin ka deedandi a ga,

a si hin ka barmayandi nda wura alhakiika jinay.

¹⁸ Hiiri caadante nda murmur si hin ka kay a jine, lakkaal hayoo bisa alyakuutu.

¹⁹ Topaz tondi kaŋ hun Ecopi ganda a ra si hin ka deedandi a ga, wura alhakiika si toor'a alka dar.

²⁰ Man ra lakkaal ga hun?

Man ra fa hamay dogoo goo?

²¹ A tugandi hundikoyni kul se, a daabandi beenaa cirawey se.

²² Guusu futaa nda buuyanoo ŝelan ka nee: <Ir haŋawey maa nga ŝennoo.>

²³ Irkoy no ma lakkaal fonda a bay, nga no ma dogoo bay,

²⁴ zama nga no ma dii hala laboo kaydogoo ga, a ga dii haya kul kaŋ goo beenaa cire.

²⁵ Nga no ka hewoo hinoo daŋ, nga no ma harey neeŝi.

²⁶ Waati kaŋ a na yaamar noo ncirpoo se, ka fondo tee meli nda jinjinyan se,

²⁷ waatoo din a dii lakkaal, a n'a deede, a n'a laasaabu, a n'a noo alka dar.

²⁸ Woo banda ga, a nee adamize se:

<Ka hunbur war Koyoo, woo ti lakkaal, ka mooru ifutu, woo ti fa hamay!>»

29

¹ Ayuba yee koyne ka tonton nga ŝennoo ga ka nee:

² «Hay, nda a gar ba ya mma hin ka yee ay handu bisantey takaa ga, jirbey kaŋ Irkoy g'ay lakkaal,

³ waatey kan ra a ga nga fitillaa diinandi ay
bonoo bon

nga gaayoo ra ay ga dira kubaa ra!

⁴ Takaa kan ay cindi ka ti a waatoo kan ay tee
aru,

waatoo din Irkoy ceretaraa g'ay hugoo lakkal.

⁵ Waatoo din Hini-kul-koyoo goo ay bande,
ay zankaarey g'ay kuubi ka bere.

⁶ Waatoo din jii nda waa ga tee ay do sanda hari.

⁷ Waatoo din ay fatta ka koy koyraa minoo ga
de ay g'ay gorodogoo tee farroo ra.

⁸ Nda aru soogey dii agay, i ga tugu,
aru ųeeney ga tun ka kay.

⁹ Bonkoyney ga ngi ųenney kayandi
de i ga ngi kabey dan ngi minney ga.

¹⁰ Boro beerey ga dangay,
ngi deeney ga denji dankawey ga.

¹¹ Waatoo din boro kan ga maa ay jindoo
ga nee kan ay duu gomni,
moo kan dii agay ga seedetaray tee ay ga.

¹² Zama talka kan ga kaati ka faaba ceeci,
ay ga nga tilasoo kaa a ga,
alyatim kan sii nda faabakaw, ay g'a faaba.

¹³ Boro kan ga baa ka buu ga gaara ya ne,
ay ga woyoo kan kurpoo buu binoo naalandi.

¹⁴ Ay si daabu nda kala ųerretaray, ay bankaaraa
no.

Ay cimoo ti ay burmusoo nda ay fatalaa.

¹⁵ Ay tee moo danaa se,
nda cee bongey se.

¹⁶ Ay tee talkey se baaba,
borey kan ay s'i bay, ay ga ngi misoo guna.

¹⁷ Ay ga borey kan si ųerre warkandawey kayri

ka hamoo kaa hiney ra.

¹⁸ Ay ga nee ay boŋ se kaŋ ay ga buu ay hugoo
ra,
agay aloomuroo hinnaa ga too labutaasi gurun-
bey.

¹⁹ Ay linjey ga koy haroo here,
harandanoo ga cijinoo tee ay fitawey ga.

²⁰ Waati kul ay ga duu darža taaga
ay biraa ga duu gaabi ay kaboo ra.

²¹ Waatoo din borey g'ay batu ka haŋajer ya ne,
i ga dangay ka maa ay hoyraa.

²² Ay šenney si kakawandi,
ay meešenney zunbu borey ga
sanda ncirpi kaŋ ga loti laboo ga.

²³ I g'ay batu sanda takaa kaŋ nda boro ga ncirpi
batu,
i ga miŋey hay sanda boro kaŋ ga ncirpi jinaa ga
kaŋ.

²⁴ Ay haaraa ga tee i se boŋhaway,
haya kul s'ay ganji agay ndumoo ma feeri i se.

²⁵ Ay tee i se jineboro
ka fondaa cebe i se kaŋ bande i ga hima ka dira,
ay ga goro i game sanda kokoy kaŋ goo nga
wongu-izey gamey ra,
sanda boro kaŋ ga borey kaŋ biney ga hēe biney
yaynandi.»

30

¹ «Amma sohō, boroyaŋ kaŋ ay žen ey ga haaru
ay ra,

ngi kaŋ ay cindi ka donda baabey
k'i daŋ ay alman kurey hanšey ra.

² Macin no ngi kabey gaaboo g'a hanse ya ne?

Ngi albarkaa koy.

³ Janay nda heray g'i yalaafandi,
i ga nyaayan ceeci labu kogaa ra
kanj ti nongu kogaa kanj ra hari sii kanj nanandi
za gayyan.

⁴ I ga saajoo fita ciiri-ciirante kaa tuuri kaccey ra
k'a nya,

de mo nyaayan sii no nda man'ti saabawey linjey.

⁵ I g'i gaaray k'i kaa adamizey ra,
i ga kaati i ga sanda zay.

⁶ I ga koy goro goorey tondey ra,
labu guusey nda tondi guusey ra.

⁷ I ga hēe tuuri kaccey gamey ra,
i ga marga karjijaneey cire.

⁸ Boro yaada izeyan no,
boroyan no kanj sii nda beeray.
I n'i kar k'i gaaray gandaa ra.

⁹ Sohō, agay ti ngi doonoo,
i n'ay tee hoorayhaya.

¹⁰ I ga konna agay, i ga hibi ay ga,
i si fay nda ka tufa agay ndumoo ga.

¹¹ Zama Irkoy k'ay biraa yorkandi,
haya kul si borey wey dii.

¹² Boro laaley wey tun ka kay ya ne k'ay cewey
tuti,

i ga guusuyan fanši ay jine hala ya kanj i ra,

¹³ I ga fondo dunbu ay ga k'ay halaciroo ceeci,
ngi kanj boro kul s'i faaba.

¹⁴ I na fun beeri kaa cetaa ra ka kaa ay ga,
i ga koy, i ga kaa sanda nongu kanj say ra.

¹⁵ Hunburay beeri kanj ay ga,
ay beeraa koy sanda subu kanj hewoo n'a zaa.
Faaba kul dere ya ne sanda duula kanj bisa.

16 Sohõ, agay aloomuroo goo ma ben,
binekankamay zaariyaŋ n'ay dii.

17 Cijin here, farayanoo ga too hala ay birey do,
dorey kaŋ g'ay ŋaa si hunanzam.

18 Irkoy n'ay bankaaraa cendi k'a dii nda gaabi,
a n'ay šiita nda ay burmusoo.

19 A n'ay warra batakaraa ra,
ay ga hima nda labu nda boosu.

20 Ay ga kaati ka faaba ceeci ni ga, amma n'si
tuuru ya ne,

ay ga kay ay boŋ ga hala ma lakkal dan ya ne.

21 Ni bere ka binebibay ay ga,
n'g'ay tangam nda ni kaboo gaaboo.

22 N'ga hewoo k'ay zaa, k'ay bere,
n'n'ay derandi hewkuroo ra.

23 Ay ga bay, ni mma m'ay ka koy buuyan ga
kaŋ ti nongoo kaŋ ra hundikoyney kul ga koy.

24 Boro kaŋ goo ma halaci si nga kabey šerre
wala?

Boro kaŋ goo bone ra si kaati ka faabayan ceeci
wala?

25 Ya na hēe borey se kaŋ goo waati šenda ra
wala?

Ay binoo mana maray talkaa se wala?

26 Ay ga gomni tammahã,
amma laalay ka kaa,
ay ga gaay batu,
amma kubay ka kaa.

27 Ay binoo si fay nda hēeni,
binemarayyan zaarey gum ay ga.

28 Ay gaahamoo bibi, amma man'ti waynaa no,
ay ga tun borey margaroo ra ka faabayan ceeci.

29 Ay tee nzoŋawey armaa,

taatagawey hangasinoo.

³⁰ Ay kuuroo ga bibi ay ga,
gaaham konnoo g'ay birey ton.

³¹ Ay kuntijoo si hēe de kala buuyan dooney se,
ay laatoo si kara de kala hēeni donkey se.»

31

¹ «Amaana no ay dan agay nda ay money game
kan ay s'ay money kanji

woy soogo ra kan si aru bay k'a boonay.

² Nda man'ti woo, macin ti bagaa kan Irkoy kan
goo beenaa ra g'a jisi ya ne?

Macin ti tuboo kan Hini-kul-koyoo g'a sanba ya
ne ka hun beenaa ra?

³ Bone si kan boro laaley ga wala?

Balaawu si kan goy futu teekey ga wala?

⁴ Irkoy si dii ay dira takaa wala?

A s'ay cee diraa kul kabu wala?

⁵ Ay ga doona ka taari wala?

Ay ga cahã ka zanba wala?

⁶ Irkoy m'ay neeši nda neešihaya cimi!

Woo ra a ga dii kan ay ga laadir.

⁷ Nda ay cewey šiiri ka hun fondaa ga,
nda ay binoo hanga ay money alhawaa bande,
nda teegoy laala n'ay kabey žiibandi,

⁸ yala boro tana ma haya ŋaa kan ay n'a duma,
wala ay faaroo ma dogandi ka hun laboo ra!

⁹ Nda ay binoo nka hanga woy waani,
de ay n'ay taalammaa hugoo mipoo monno,

¹⁰ yala ay wandoo ma tam goy tee boro tana se,
de aru tanayan ma kani nda a!

¹¹ Nda woo tee, ay na laybu haawinte tee,
almuhal kan ciitikey g'a zukandi.

12 Agay almuhaloo tee sanda nuune
kaŋ g'ay diinandi hala guusu futaa ra,
ka haya kul kaŋ ay duu a halaci.

13 Kakaw kaŋ huru

agay nda ay tamoo wala ay koŋŋaa game,
zama ya na ŋi alhakoo guna,

14 nda Irkoy na ŋennoo diŋ tunandi, macin no ay
ga nee?

Nda a n'ay hãa, macin nda ay g'a zaabi?

15 Koy follokaa no kaŋ n'ir kul tee,
agay nda ŋi kul ir ŋaa gundoo ra.

16 Ya nka wanji yalaafante ŋaarayroo,
wala ka woy kaŋ kurŋoo buu naŋ a gay a ga batu,
ya n'a faaba wala?

17 Ya nk'ay ŋaahayaa ŋaa agay foo
bila nda ya alyatimoo bagaa kaa wala?

18 Za ay zankataray ya nka tee i se
sanda baaba kaŋ jeroo ga i ga goro,
za ay huru aduŋŋa ra, ay ga lakkal dan woy kaŋ
kurŋoo buu se.

19 Nda ya nka dii alfukaaru kaŋ sii nda
bankaaray,

wala talka kaŋ sii nda gumtaafe, ay n'i naŋ

20 bila nda ay m'i noo ay feejey haaboo gumtaafe
kaŋ nda i ga gum,
i ga gaara ya ne wala?

21 Nda ay kaboo bay ka too alyatim do,
zama ciitikey ti ay cerey,

22 yala ay jesoo ma hun ay duma ga,
ay kabe hankoroo ma kayri!

23 Zama ay ga hunbur Irkoy bonaa,
ay si hin ka haya tee ŋa kokoytaraa jine.

24 Ya nk'ay naanaa dan wura ra,
ya nka nee wura alhakiika se: <Ay ga wakkal ni
ga>, wala?

25 Ya nka fooma nda ag'arzakaa,
nda almanoo kan ay kabey n'i noo ya ne wala?

26 Nda ay na waynaa gaayoo nereroo guna,
de ay na handoo guna kan ga dira nga daržaa ra,

27 ay binoo nk'ay derandi tuguyan ra,
k'ay kaboo dan ay mipoo ga k'i summu wala?

28 Nda ay na woo tee, nga mo laybu no kan ga
hima nda ciiti,
ay na Koyoo kan goo beenaa ra zanba!

29 Ya nka paali nda agay iberoo bonaa wala?
Ya nka yafarhā, zama ifutu duu a wala?

30 Ya na yadda ay mipoo ma zunubu tee,
k'a danga hala a ma buu!

31 Borey kan goo ay hugoo ra mma nee:
<May bara ni hugoo ra kan mana kungu ham?>

32 Ya na bay ka nan yaw ma kani lolaa ra,
ay hugoo mipoo ga hay dirakey se.

33 Ya nk'ay hooyaney tugu sanda takaa kan
Adama bay k'a tee* wala?

Ya nk'ay layboo tugu ay ziibaa ra wala?

34 Ya mma hunbur jamaa mijey,
wala ay borey m'ay fur,
ya mma tee suk, ay si fatta nda hugoo mipoo
wala?

35 Jalla, nda a gar boro goo no kan ga hanajer ya
ne!

Woo ti ay šenni kokorantaa.

* **31:33 31.33** sanda takaa kan Adama bay k'a tee, Ebere šenni
ra, almaganaa faa ti sanda adamizey takaa.

Yala Hini-kul-koyoo m'ay zaabi!
Torceyanoo kaŋ agay nkuwaa n'a tee ya ne,
³⁶ ay g'a fur ay jesoo ga,
ay g'a daŋ sanda kokoy fuula.
³⁷ Ay g'ay teegoyey kul laasaaboo tee a bande.
Ay ga man a sanda boŋkoyni.
³⁸ Nda a gar ay faaroo nka kaati ay ga,
de nga nda nga nonguyan na munday doori ay
sabbu se,
³⁹ ya nka nga hegaa ŋaa kaŋ ya n'a bana,
ka nga koyey tammahãa kaa wala?
⁴⁰ Yala karji ma zay ya ne alkama dogoo ra,
subu futu ma zay ya ne oržoo dogoo ra!»

Ne ga Ayuba šenney ben.

32

Elihu futuroo

¹ Ayuba cere hinzaa fay nda k'a zaabi, zama Ayuba do boro šerrante ti nga.

² Waatoo woo, Barakel kaŋ ti Buz alkabiilaa boro, kaŋ si hun kala Ram alaayan beeroo ra, nga iz'aroo Elihu hanse ka futu. A hanse ka futu Ayuba ga, zama Ayuba ga nga boŋ dii šerrante Irkoy jine.

³ A futu Ayuba cere hinzaa ga, zama i mana hin ka yee ka duu zaabi, amma woo kul, i nee kaŋ Ayuba tooŋe.

⁴ I kul žen Elihu, woo se Elihu batu jina ka duu ka šennoo zaa ka šelaŋ Ayuba se.

⁵ Waatoo kaŋ Elihu bay zaabi sii i kone, a futu.

Elihu na šennoo zaa

⁶ Barakel kaŋ ti Buz boro, nga iz'aroo Elihu na šennoo zaa ka nee:

«Aru sooga ti agay, war man'ti kala boro
žeenaŋ,

woo se ay jijiri, ay hunbur
k'ay bayhayaa daŋ war jine.

⁷ Ya nka nee ay boŋ se: <Boro žeeneŋ ma šelaŋ,
ngi jiireŋ booboyanoo ga kate i ma lakkal
cawandi.>

⁸ Amma nda cimi, hundoo kaŋ goo adamize ra,
man'ti kala Hini-kul-koyoo hunsaroo kaŋ ga
adamize noo fahamay.

⁹ Ka duu jiiri boobo si boro noo lakkal,
man'ti boro žeeneŋ no ma šerretaray bay.

¹⁰ Woo se ay ga nee kaŋ ma haŋajer ya ne,
agay mo g'ay bayraa cebe ma ne.

¹¹ Aywa, ay na war šenneŋ batu,
ay na haŋajer war lakkaloo se,
war ma šelaŋ hala war ma too war šenneŋ
kaydogoo ga.

¹² Ay na lakkal daŋ war se,
amma war affoo kul mana hin ka Ayuba kakaw,
boro kul mana nga šenneŋ zaabi.

¹³ Woo kul, war masi nee: <Ir duu lakkal:
Irkoy hinne no ma hin ka cebe a se kaŋ a dere,
man'ti boro!>

¹⁴ Man'ti agay se Ayuba šelaŋ,
adiši ay s'a zaabi nda war šenneŋ dumi.

¹⁵ Miŋey daaba, i mana šelaŋ koyne,
šenni sii miŋey ra!

¹⁶ Y'i batu, zama i si šelaŋ,
zama i kay, i si šelaŋ koyne wala?

¹⁷ Woo ra agay mo, ay ga šennoo zaa,

agay mo g'ay bayraa cebe.

¹⁸ Zama šenni boobo goo ay do,
ay hundoo g'ay gaabi ya šelan

¹⁹ A ga tee ya ne sanda alaneb hari mooro
kaŋ ga zarga ay gundoo ra,
sanda hunbar taagayan kaŋ ga baa ka bagu.

²⁰ Ay ga šelan hala ya duu ka hunsar,
ay g'ay minoo feeri ka zaabi.

²¹ Ay si borey dan cere jine,
ay si adamize kul zanzaŋ.

²² Zama ay si wan boro zanzanyan,
nda ay n'a tee, ay Takakaa g'ay derandi nda
cahāyan.»

33

¹ «Sohō, Ayuba, ay g'a wiri ni ga, ma hanajer ay
šenney se,

hanja kayandi ay šenney kul se!

² Guna, ay g'ay minoo feeri,
ay deenoo ga šelan ay minoo ra,

³ Šerretaraa kaŋ goo ay binoo ra nda ay ga
šenney wey har,

bayray henanante no kaŋ ay minoo g'a har.

⁴ Irkoy Hundoo k'ay tee,
Hini-kul-koyoo minoo hunsaroo k'ay hunandi.

⁵ Nda n'ga hin, ay zaabi,
soolu ka kay ay jine!

⁶ Nga ne, Irkoy do, agay nda ni kul ga sawa,
agay hunday mana hun kala labudiini ra.

⁷ Woo ra n'si hima ka hunbur agay ka ni binoo
dunbu,
ay hinoo si hin ka ni šiita.

⁸ Amma ni šelan ay jine,
ay maa ni šenney.

⁹ Ni nee: <Ay ga henan, ya na ifutu tee,
ay binoo ga henan, laybu sii ay ga.

¹⁰ Woo kul, Irkoy goo ma kobay ceeci ay ga,
a g'ay dii nga iberoo.

¹¹ A g'ay cewey gaala nda bundu,
a g'ay dira takaa kul koroši.>

¹² Ay ga ni bayrandi kan woo ra ni sii nda cimi,
zama Irkoy bisa adamize.

¹³ Macin se n'ga yenje wiri a ga,
kan se a si ni šenney zaabi se wala?

¹⁴ Irkoy ga šelan boro se nda takaa woo hõ,
suba a ga šelan boro se nda taka tana foo,
amma boro si hanajer.

¹⁵ Handiri ra, cijin here bangayyan ra,
waati kan jirbi koma na adamize dii,
ka gar i ga kani ngi daaroo bonj:

¹⁶ waatoo din a ga borey hanjawey feeri k'i
bayrandi

k'i cawandi henna,

¹⁷ hala nga ma adamize moorandi nga teegoy
laaley

ka boro hallasi bolsay ra,

¹⁸ hala nga m'a hallasi saaraa guusoo ga,
yaaji masi nga hunaroo halaci.

¹⁹ Koyne mo Irkoy ga boro gooji
nga wircoo daaroo bonj,
gurzugay si ben gaahamoo ra.

²⁰ Naayan kul mma tar a se,
ba naayaney kan ga hanse ka kan.

²¹ A ga pom ka gaahamoo kul kaa a ga,

birey kan boro si dii ey, sohõ boro ga dii ey.

²² Nga hundoo ga man saaraa guusoo,
nga hunaroo goo hundi diikey kabey ra.

²³ Amma nda almalayka kan ti waafakandikaw
goo a jere,

almalayka foo almalaykaa zenber (1.000) game
kan ga adamize cebe haya kan a ga hima k'a tee,

²⁴ a ga alhormo tee a se, ka nee Irkoy se:

«A hallasi, a masi zunbu saaraa guusoo ra!

Zama ay duu haya kan ay g'a bana k'a feeri.»

²⁵ Waatoo din gaahamoo ga tee sanda zanka
gaaham,

a ga tee sanda nga soogataraa waatoo.

²⁶ A ga Irkoy suurandi, a ga alhormo tee a se,
a ga koy kay a jine nda jaali.

Irkoy ga boraa willi nga šerretaraa dogoo ra.

²⁷ A ga don adamizey jine ka nee:

«Ay na zunubu tee, ay na haya šerrantaa
šiirandi,

ya na duu zukandoo kan nda ay ga hima.

²⁸ Irkoy n'ay soolam, ka gar ya nka hima ka
zunbu saaraa guusoo ra,

sohõ ay ga huna ka dii gaayoo koyne!»

²⁹ Nga ne, woo kul Irkoy g'a tee adamize se,
a g'a tee cee hinka, cee hinza.

³⁰ Takaa woo nda a ga adamize hundoo hallasi
saaraa guusoo ra,

ka baahunantey gaayoo dan a ga.

³¹ Aywa, Ayuba, hanajer ya ne!

Dangay, agay no ma šelan!

³² Nda šenni goo ni do, tuuru ya ne!

Šelan, zama ay ga baa ma duu cimi.

³³ Nda man'ti woo, adiši hanajer ya ne!

Dangay, ay ga lakkal cawandi ma ne!»

34

Cee hinkantoo kan Elihu na šennoo zaa

¹ Elihu tonton nga šennoo ga ka nee:

² «Lakkalkoyney, wa hanajer ay šenney se!

War kan goo nda bayray,

wa war hanawey kayandi hayaa kan ay g'a har
se!

³ Takaa kan nda mee ga maa njaayan tenbaa,
takaa din da hana ga šenney kaa cere ra.

⁴ Woo ga, ir ma hayaa suuba ir boŋ se kan ti cimi,
cere bande ir ma hayaa bay kan ga boori.

⁵ Zama Ayuba ka nee kan nga ga henan,
amma Irkoy na nga cimoo taa nga kone.

⁶ Nga goo nda cimi, a na nga tee taariharkaw,
nga ga henan, a na nga maray ka nga wii.

⁷ Boro mma goo no kan ga hima nda Ayuba
kan ga poonoyan han sanda hari,

⁸ a goo borey kan ga šerretaray janay tee
margaroo ra,

a ga dira boro laaley bande?

⁹ Zama a nee: <A si baffoo hanse adamize se
a ma ceeci ka kan Irkoy se.>

¹⁰ Woo se adamize lakkalkoyney, wa hanajer ya
ne!

Irkoy nda goy futu ga mooru cere.

Hini-kul-koyoo nda šerre janay ga mooru cere.

¹¹ A ga adamize bana ka sawa nda nga teegoyey,
a ga boro foo kul dii nda nga dira takaa.

¹² Nda cimi, Irkoy si ifutu tee,
abada Hini-kul-koyoo si ciiti šiirandi.

¹³ May ka laboo talfi a ga?

May ka adupna dan kaboo ra?

¹⁴ Nda a gar Irkoy si hongu kala nga bon hinne,
nda a kate nga ga nga Hundoo nda nga hunsaroo,

¹⁵ hayey kul hundey ga hun cere bande,
adamize ga yee laboo ra.

¹⁶ Nda ni goo nda lakkal, hanajer woo se,
ma lakkal dan ay šenney se!

¹⁷ Boro kan ga konnay cimi ga hin ka laama
wala?

N'ga Boro Šerrante zukandi kan ti Hinikoyoo
wala?

¹⁸ Nga hinne no ma nee kokoy se: <Furku>,
ka nee bonkoyney se: <Boro laala>.

¹⁹ A si bonkoyni ndumoo guna,
a si almankoyini dan talka jine,
zama nga kabey ka ngi boro hinkaa kul taka.

²⁰ I ga buu dogoo din da,
cijin bine jama ga tun ka ture,
woo banda ga, i ga dere.

Gaabikoyini ga hibandi bila boro kabe ma too a
do.

²¹ Zama Irkoy ga dii adamize fondawey,
a ga nga cee diraa kul laasaabu.

²² Kubay biboo nda buuyan biyoo kul sii no
kan ra borey kan ga šerretaray janay tee ga hin
ka tugu.

²³ A si too Irkoy ma adamize koroši waati kuku
jina

ka duu k'a ciiti.

²⁴ A ga hinikoyey kayri bila a ma ceeniine diray
tee,

a ga boro dan dogey ra,

²⁵ zama a ga ngi teegoyey bay.

Cijin folloku a g'i bere k'i motti.

²⁶ A g'i kar borey jine
sanda boro laalayan.

²⁷ Zama i nka fay nda k'a gana,
de i mana faham nga fondawey kul se.

²⁸ I na yalaafante hēenoo ka too a do,
a ga maa zarabantey hēenoo.

²⁹ Nda Irkoy na alaafiya noo, may no ma Irkoy
zukandi woo se?

Nda a na nga ndumoo tugu, may ma hin ka dii
a?

Gandawey wala adamizey,

³⁰ a si baa boro kan si hunbur Irkoy m'i laama,
a masi tee kumsay jamaa se.

³¹ Nda boro nee Irkoy se:

«Ay n'ay zukandoo mupe, ay si yee koyne ka ifutu
tee.

³² Haya kan ay si dii a, a cebe ya ne,
nda ay na laybu tee, ay s'a filla koyne»,

³³ Irkoy mma boro bana ka sawa nda boraa
ibaayoo wala?

Ni ka si yadda a ga.

Ni no ma suuba, man'ti agay no!

Aywa, hayaa har kan n'g'a bay!

³⁴ Adamize lakkalkoyney

nda boro fahamantey kan ga hanajer ya ne ga
nee ya ne:

³⁵ «Ayuba si haya bay kan nga g'a har,
nga šenney sii nda addalil.

³⁶ Ayuba ma siyandi hala kaydogoo ga,
zama a ga šelan sanda boro laala!

³⁷ A ga tureyan tee ka tonton nga zunuboo ga,
a ga kobi nda foomayan ir game,

a ga šenni boobu har Irkoy ga.»»

35

Cee hinzantoo kan Elihu na šennoo zaa

- ¹ Elihu na šennoo zaa ka nee:
² «N'ga hongu ni goo nda cimi ka nee: <Ay ga šerre ka bisa Irkoy.>
³ Zama ni nee Irkoy se: <Man ni nafaa ya si zunubu tee, macin no a g'a hanse ya ne?>
⁴ Agay no ma ni zaabi, ni nda ni cerey kan goo ni bande.
⁵ Beenaa honnay, guna! Duulawey guna, takaa kan nda i ga mooru ni ga.
⁶ Nda n'na zunubu tee, cin no n'g'a hasara a se? Nda ni hooyaney boobu, macin ti toopaa kan n'n'a tee a se?
⁷ Nda boro šerrante ti ni, macin ti nafaa kan ga hun a se ni do? Macin no a ga duu a ni ga?
⁸ Ni borolaalataraa si hin ka haya hasara kala ni cine se, šerretaraa si haya hanse kala adamize se.
⁹ Borey ga kaati ngi kankamyan boobey se, borey ga faabayan ceeci ka ngi kaa bonkoyney hini futaa cire.
¹⁰ Amma boro kul si nee: <Man Irkoy kan n'ay taka? Nga kan ga baytiyan zumandi boro ga cijin here a m'i don,
¹¹ nga kan g'ir cawandi ka bisa laboo adabbawey, nga kan g'ir noo lakka ka bisa beenaa cirawey?>
¹² Borey ga kaati, amma Irkoy si tuuru i se,

boro laaley foomayanoo maaganda se.

¹³ Cimi no, i mma kaati yaada, Irkoy si hanajer i se,

Hini-kul-koyoo si dii a.

¹⁴ Amma ni ka nee kan n'si dii a,
ni misoo goo a jine, a batu!

¹⁵ Hala sohõ a mana nga futuroo cebe,
ni mma nee kan a nka dirpa tureyan boobey.

¹⁶ Šenni yaadayan no Ayuba ga nga minoo feeri
k'i har,

a ga lakkal janante šenni booboyan har.»

36

Cee taacantoo kan Elihu na šennoo zaa

¹ Elihu koy a ga ka šelan, a nee:

² «Ay batu kayna, ay ga ni fahamandi,
zama haya goo ay do kan ay ga baa y'a har ma
ne Irkoy sabboo se.

³ Ay g'ay bayraa ceeci nongu mooro ra
ka šelan k'ay Takakaa noo cimi.

⁴ Zama nda cimi, ay šenney man'ti taari,
boro kan goo nda lakkal timmante bara ni jere.

⁵ Irkoy goo nda hini, a si konna boro kul,
a goo nda hini, haya kan a n'a kayandi si tun.

⁶ A si nan boro laala ma huna,
a ga zarabantey noo cimi.

⁷ A si nga moyey kaa boro šerrante ga,
a g'i gorandi kokoyey bande fuulaa ra,
a g'i gorandi k'i tabatandi hala i ma jer.

⁸ Nda guuru karfuyan huru i ga,
nda i huru bone ra,

⁹ woo ra Irkoy ga ngi goy futaa har i se

nda ngi tureyanoo waati kanj i bolsay.

¹⁰ A ga hanjawey feeri i ma maa nga gagayroo se,
a ga nee i se kanj i ma fay nda ifutu.

¹¹ Nda i na hanjajer ka bonjdum,
i ga ngi hunaroo benandi gomni ra,
ka ngi jiiri korawey benandi kaani ra.

¹² Nda i mana hanjajer, yaaji g'i halaci,
i ga buu bayray janay ra.

¹³ Borey kanj si hunbur Irkoy mma ngi bonj noo
futay se,
i si kaati ka faaba ceeci waati kanj a n'i gaala.

¹⁴ I ga buu ngi soogataraa ra
arey kanj ga zinaa tee game.

¹⁵ Amma a ga zarabantaa zaraboo k'a feeri,
farayan nda a ga nga hanjaa feeri k'a cawandi.

¹⁶ A ga ni kaa šiitaroo ra,
a ga ni feeri bila a ma ni zaa ka kay,
ñaayan henna ga boobo ni ñaadogoo ra.

¹⁷ Amma ni zukandi sanda boro laala,
ciitoo zukandoo ga too ni.

¹⁸ Masi nanj ni futuroo ma ni danj wowyan ra,
yala sufurawey booboyanoo masi ni kaa cimoo
ga.

¹⁹ Ni kaatiroo ka faaba ceeci ga ni kaa zarabi ra
wala?

Ni gaaboo ga wasa wala?

²⁰ Masi cahã cijinoo ma too
kanj ga jamayan kaa dogey ra.

²¹ Hawgay masi bere ifutu here,
woo ti haya kanj n'n'a suuba ni binemaraa
maaganda.

²² Nga ne, Irkoy hinoo ga beeri,
may ti cawandikaw sanda nga?

23 May no ma hin ka hayaa a har a se kan a m'a tee?

May no ma hin ka nee a se: <Woo kan n'n'a tee mana boori>?

24 Lakkal tee ka Irkoy teegoyey beerandi, kan adamizey g'i don.

25 Boro kul ga dii a, adamize g'a honnay nongu mooro ra.

26 Nga ne, Irkoy ga beeri, amma ir mana faham woo se, nga jiirey hinna si kabandi.

27 Nga no ma hari lotey cendi i ma žigi beene k'i sosogu i ma tee ncirni ka kan.

28 Duulawey ga haroo nan a ma kan, i g'a doori adamizey jamaa ga.

29 May no ma faham duulawey takaa se, nda takaa kan nda nga gorodogoo ga jinjin?

30 Guna takaa kan nda Irkoy ga nga gaayoo sanba a ga, a ga teekoo guusey daabu.

31 Hayey wey nda a ga gandawey ciiti, a ga hunay boobo noo.

32 A ga meloo dii nga kabey ra, k'a sanba nongoo kan ra a ga hima ka koy.

33 Jinjinyanoo jindoo ga nga kaaroo har, ba adabbawey ga nga kaaroo bayrandi.»

37

1 «Woo maaganda se ay binoo ga jijiri, a ga sar ka hun nga dogoo ra.

2 Wa hanajer, wa hanajer nga jindoo kaatoo se, kaatiroo kan ga hun minoo ra!

3 A ga nga jinjinyanoo tee beenaa kul ra,

meley ga koy hala laboo kanjey ga.

⁴ Woo banda ga, jinde ga kaati.

A ga nga jinde beeri albarkantaa jer,
a si yee ka meloo dii za jindoo fatta.

⁵ Irkoy jinde kayfantaa ga jinjin,
a ga haya beeriyan tee kan ir s'i bay.

⁶ A ga nee neezoo se: <Kan laboo ga!>

A ga ncirpi yaamar, ba ncirpi beerey.

⁷ Takaa woo nda a ga adamizey goyey kayandi,
hala borey kul ma yadda nga teegoyey ga*.

⁸ Adabbawey huru ngi tugudogey ra,
i ga cindi ngi guusey ra.

⁹ Hew beeroo si hun kala gurma hugoo ra,
hargoo ga hun hawsa here hewey ra.

¹⁰ Irkoy hunsaroo ga hari tee galaši,
haroo beeneheroo ga cere dii.

¹¹ A ga duulawey jeeje nda tayroo,
a ga duulawey kan ga too nda meli say.

¹² Nga no m'i bere-bere nongoo kul here,
hala i ma haya tee kan nga baa,
maanaa haya kul kan nga n'a yaamar
aduppa ra laboo ga.

¹³ A ga hima nda gobu nda a ga laboo kar,
wala mo nga borohennataraa no a g'a cebe i se.

¹⁴ Ayuba, hanajer woo se!

Kay ka miile Irkoy teegoy kayfantey ga!

¹⁵ N'ga takaa bay kan nda Irkoy ga duulawey
juwal,
nda takaa kan nda a ga duulaa meloo nerandi?

* **37:7 37:7** *hala borey kul ma yadda nga teegoyey ga, Ebere šenni ra, almaganaa faa ti hala borey kul ma bay kan i man'ti kala nga teegoyey.*

16 N'ga takaa bay kaŋ nda duulawey ga kay ngi dogey ra,
boraa kaŋ bayraa ga timme teegoy kayfantey wey?

17 Ni kaŋ ni bankaarawey ga koron,
ka gar laboo ga tee suk gurma hewoo cire,
18 ni mma hin ka Irkoy faaba ka duulawey daaru
kaŋ ga šendi sanda diji kaŋ mennandi guuru ra wala?

19 Hayaa har ir se kaŋ ir ga hima k'a har a se,
Ir si yee ka šelaŋ, kubay ra ir goo.

20 Nda ay šelaŋ, a ga hima ka maar'a wala?
I ga hima ka haya har a se ka alhabar dan a ra wala?†

21 Sohō da ir si dii gaayoo kaŋ ga nere duulawey dumaa ga,
amma hew foo bisa k'i tuusu.

22 Gaay kaŋ ga hima wura ga nere ka hun hawsa here.

Irkoy daržaa ga hunburandi!

23 Ir si hin ka too hala Hini-kul-koyoo do,
nga hinoo ga beeri,
nga šerretaraa nda nga laadirtaraa ga beeri,
a si boro binoo maray.

24 Woo maaganda se adamizey ga hima ka hunbur a,
amma nga, a si lakkalkoyni kul dan assal.»

38

Abadantaa šelaŋ Ayuba se

† 37:20 37.20 I ga hima ka haya har a se ka alhabar dan a ra wala?, Ebere šenni ra, almaganaa faa ti Nda boro šelaŋ a se, šikka sii a ga gonandi.

¹ Abadantaa na Ayuba zaabi hewkuroo gamoo ra ka nee:

² «May no ma hayey kan ay baa y'i tee, tee kubay ka gar a sii nda hayey wey šennoo ra bayray?

³ Ni gamoo haw sanda wongaari, ay ga ni hãa, m'ay fahamandi.

⁴ Man ra ni goo waatoo kan ay ga aduppa daaru? A har ya ne nda nga bayraa goo ni ra.

⁵ May no ka nga diidaa kayandi? N'g'a bay wala?

May no ka karfu dan a ga k'a neeši?

⁶ Macin ga nga asaasoo gorandi? May no ka kanjoo tondoo gorandi

⁷ waatoo kan subbaahi handarawey ga kaati nda jaali cere bande, de Irkoy iz'arey kul ga kaati ka kobi?

⁸ May no ka teekoo daabu nda ganbuyan waatoo kan a ga hun janoo gundoo ra,

⁹ nda waatoo kan ay na duula tee nga bankaaraa nda ka duula bibi tik tee a se zaara kan g'a daabu,

¹⁰ nda waatoo kan ay na hirri kayandi a se ka kufalyan nda ganbuyan dan a ga,

¹¹ nda waatoo kan ay nee: <N'ga kaa hala ne, amma n'si bisa a ga, ne ra ni bolsaa bondawey ga kay>?

¹² Za ni huru aduppa ra, ni bay ka zaaroo yaamar wala?

Ni bay ka alfazaroo cebe nga dogoo,

¹³ hala a ma duu ka too gandaa kungawey do, de boro laaley ma kokobandi wala?

¹⁴ Haya kul takaa ga bere

sanda boro kabe-izoo ma tammaasa dan labudi-
inoo ra,
a ga tee sanda boro kan na bankaaray dan ka
pari.

¹⁵ Boro laaley si duu ngi gaayoo,
kaboo kan i n'a jer ga kayri.

¹⁶ Ni too hala teekoo hundogoo ra?
Ni yaara-yaara teekoo cire?

¹⁷ Buuyanoo hugoo mihey feerandi ma ne wala?
Ni dii buuyan biyoo hugoo mihey wala?

¹⁸ N'na gandaa hayyanoo laasaabu wala?
Nda n'ga woo kul bay, a har ya ne.

¹⁹ Man fondaa kan ga koy gaayoo gorodogoo ra?
Man ra kubawey ga goro,

²⁰ hala ma duu ka dii ngi kaydogoo,
de ma faham ngi hugey fondaa se?

²¹ Šikka sii a ra kan n'g'a bay, zama a gar ni
hayandi,

ni kan gay n'ga bara!

²² Ni too nongoo kan ra neezoo ga fanji wala?
Ni dii garey fanjidogoo wala?

²³ Ya nka wey dan jere ga kankamyan waati se,
tangam nda wongu zaari se.

²⁴ Man fondaa kan nda gaayoo ga fay,
fondaa kan nda dandi hewoo ga say laboo ga.

²⁵ May no ka fondo tee ncirpi harey se,
ka fondaa tee meley jinjinney se,

²⁶ ka ncirpi kanandi labu ga kan ra adamize sii,
saaji ra kan ra hundikoyni sii,

²⁷ ka nongu koonay nda nongu kogey hanandi
hari,

ka subu bagu k'a fattandi?

28 Ncirpi goo nda baaba wala?

May no ma harandan lotey tee?

29 Gunde dumi foo ra galaši hun?

May no ka beenaa gari baanaa tee?

30 Waatoo woo ra, harey ga kogu ka tee sanda tondi,

guusey beeneheroo kogandi i ma cere dii.

31 N'ga hin ka konni waati handarawey marga k'i haw cere ga

wala ka kaydiya waati handarawey fay?

32 N'ga hin ka handarawey fattandi ngi waatoo ga wala?

N'ga hin ka hawsa handarawey nda ngi izey gongu?

33 N'ga beenaa ašariyawey bay wala?

Ni no ma ngi goyoo juwal laboo ga wala?

34 N'ga hin ka ni jindoo jer hala duulawey ra, hala i ma ni sufa ncirpoo haroo ra wala?

35 N'ga meley sanba ngi dogoo ra wala?

I mma nee ma ne: <Ir goo ne>?

36 May no ka lakkal dan bine kuneheroo ra, may no ka fahamay dan boro binoo ra?*

37 May bara nda lakkal ka duulawey kabu, ka beenaa hunbarey šiiri ka harey doori,

38 hala labutaasoo ma tee batacara de labu gungutey ma denji cere ga?

39 Ni no ma hoogawey dii ganjihayla woyoo se wala?

* **38:36 38.36** *May no ka lakkal dan bine kuneheroo ra, may no ka fahamay dan boro binoo ra?*, Ebere šenni ra, almaganaa faa ti *May no ka lakkal dan cira a kan se i ga nee ibis ra, may no ka fahamay dan gorgo ra?* Ngi ciraw hinkaa kul man 'ti kala kaydiyaa šintinoo tammaasa Misira borey se.

Ni no ma heray kaa ganjihayla soogey ga,
⁴⁰ waati kan i ga fom ngi guusoo ra,
waati kan i goo ngi tugudoo hawsa tafayantaa ra
wala?

⁴¹ May no ma gaaru-gaaru noo nga nyaahayaa,
waati kan izey ga kaati ka Irkoy cee,
nongu kul kan here i bere i ga baa ka buu
heray?»

39

¹ «N'ga waatoo bay kan ra ganjihanciney ga hay
wala?

N'ga jeerey guna waati kan i ga ize tee wala?

² N'ga handey hinnaa bay kan izey g'a tee gundey
ra wala?

N'ga waatoo bay kan ra i ga hay wala?

³ I ga gunguma ka ize hay
ka hun ngi hayyan kuubey ra.

⁴ Ngi izey ga duu gaabi ka beeri hawsaa ra,
i ga mooru ngi do, de i si willi kate ngi do koyne.

⁵ May ka ganjifarkaa nan a ma koy?
May ka ganjifarkaa feeri?

⁶ Ay na ganganoo tee nga hugoo,
ka labu ciiri-ciirantaa tee nga gorodogoo.

⁷ A ga haaru koyraa wurroo ra,
a si maa gongukaw kaatey.

⁸ A ga tondi hondey dira ka nga nyaahayaa ceeci,
subu firzi kul no a g'a ceeci.

⁹ Ganjihaw ga yadda ka goy ma ne wala?
A ga cijinoo tee ni alman naa jinaa jere wala?

¹⁰ N'ga ganjihaw haw hala a ma beeri ma ne
wala?

A ga yadda ka beeriguuru cendi ni bande goorey
ra wala?

11 N'ga felle a ga, zama a goo nda gaabi beeri
wala?

N'ga ni goyoo nan a se wala?

12 N'ga naanay a kan a ga kate ni taasoo kul
k'a marga ni taasoo kar ganganoo ra wala?

13 Taatagay fatawey ga kobi nda jaaliyan,
a ga hima nda alwaaliya fata hinbirey wala.

14 Amma taatagay ga nga guurey fur laboo ra k'i
nan,

a g'i nan i ma koron laboo ra.

15 A ga dirpa kan cee ga hin k'i motti,
ganjihooga tana ga hin k'i taama.

16 A ga sendandi nga izey ga sanda man'ti nga
izey no,

a si hunbur nga fararoo ma tee yaada.

17 Zama Irkoy n'a janandi lakka,
a mana fahamay dan nga bagaa ra.

18 Waati kan a tun ka sar,
a ga baryoo nda nga kaarukaa haaru.

19 Ni no ma bari noo gaabi,
ni no ma jindoo bankaaray nda hinbiri?

20 Ni no ma kate a ma sar sanda ndoo?
Nga hunsar beeroo ga hunburandi.

21 A ga zankam gooroo ra,
a ga jaali nda nga gaaboo.

A ga nga bon warra wongu jinawey jine.

22 A ga hunburay joojo, binoo si dunbu,
a si yee takuba se banda.

23 Nga ga wongu jinawey kan hun tongoo ra ga
kara-kara,

maanaa yaaji nerantaa nda yaaji-izoo.

²⁴ A sar nda gaabi, a ga farroo gon.

A si hin ka nga bonj dii hilloo hēenoo ga.

²⁵ Waati kanj hilloo ga hēe, a mma nee: <Ir ma koy!>

A ga kay nongu mooro ra ka maa wongoo hewoo, wongoo jineborey wurroo nda ngi kuwwaa.

²⁶ Ni lakkaloo no ma kate algabu ga deeši ka nga fatawey feeri ka koy gurma here wala?

²⁷ Ni yaamaroo ga, dutal ga deeši beene ka nga tejoo cin nongu jerantey ra wala?

²⁸ Tondey ti nga gorodogoo, ngi ra a ga cijinoo tee,

a ga nga nongu gaabantaa tee tondoo hipoo ra.

²⁹ No din ga a ga nga ŋaahayaa monno, nongu mooro ra moŋey ga dii a.

³⁰ Nga izey ga kuri hanj, nongu kanj ra jifa goo, ra a goo.»

40

¹ Abadantaa yee koyne ka Ayuba zaabi ka nee:

² «Boraa kanj ga kay Abadantaa se, a ga yadda ka šelanj a ga wala? Boraa kanj ga citi Irkoy bande ma tuuru.»

Ayuba na Abadantaa zaabi

³ Ayuba na Abadantaa zaabi ka nee:

⁴ «Agay man'ti baffoo, cin no ay ga hin k'a har ni jine?

Ay g'ay kaboo danj ay mipoo ga.

⁵ Ay šelanj cee foo, ay si zaabi koyne, ay šelanj cee hinka, ay si tonton a ga.»

Cee hinkantoo kanj Abadantaa šelanj Ayuba se

⁶ Abadantaa na Ayuba zaabi hewkuroo gamoo ra ka nee:

⁷ «Ni gamoo haw sanda wongaari,
ay ga ni hãa, m'ay fahamandi.

⁸ N'ga baa ma nee kan ay ciitoo si henan?
N'ga baa ma nee kan ay tooŋe, ka ni boŋ noo cimi?

⁹ Ni kaboo ga too Irkoy wanoo,
ni jindoo ga too jinjinjanoo sanda takaa kan
Irkoy wanoo ga ti a wala?

¹⁰ Ay g'a wiri ni ga, ma ni boŋ taalam nda beeray
nda darža,
darža nda jeryan dan ni ga sanda darbay!

¹¹ Ni futuroo doori borey ga,
hundi beerey kul guna m'i yeeti ganda!

¹² Hundi beerey kul guna m'i kaynandi!
Boro laaley motti dogoo din da.

¹³ M'i kul tugu laboo ra,
i daabu buuyan hugoo ra!

¹⁴ Nda woo teendi, agay hunday ga albarka tee
ma ne,
zama ni kabe gumaa na ni hallasi!

¹⁵ Adabba kan ga too nbaŋa guna, ay n'a tee
sanda ni!

A ga subu ŋaa sanda haw.

¹⁶ Gaaboo guna kan goo baggaley ra
nda gaaboo kan goo gundoo hamoo ra.

¹⁷ A ga nga nsunfaa kayandi sanda sedere tuuri,
nga cee linjeŋ ga žigi-žigi cere ga.

¹⁸ Nga birey ga hima nda alhan tiyoo,
caraw birey ga hima nda guuruyan.

¹⁹ A bisa Irkoy takarey kul,
boraa kan n'a tee n'a noo takuba.

20 Nga ŋaahayaa si hun a se kala tondi hondey
ra,
nongoo kaŋ ra adabbawey kul ga hooray.

21 A si kani kala tuurey cire,
i g'a daabu nda isawey kakaarey.

22 Tuurey g'a gum nda ngi biyoo,
a ga isa tuurey kaŋ ga hima nda turaaripaa kuubi
k'i bere.

23 Ba nda haroo boosu ka laala, a si hunbur,
nda Žurdeŋ isaa na nga boŋ warra mipoo ra,
haya kul si duu a.

24 Boro ga hin k'a dii waati kaŋ moyey ga hay
wala?
K'a dii nda kumsay, ka niinoo fun?

25 N'ga hin ka hari dragonoo dii nda delbu wala?
N'ga hin ka deenoo haw nda delbulinji?

26 N'ga hin ka kakaaru daŋ niinoo ra?
N'ga hin ka warkandoo fun nda korbay?

27 A ga wiri ni ga, ma nga taŋ wala?
A ga šenni kaanayaŋ har ma ne wala?

28 A ga amaana tee ni bande
hala m'a dii baŋpa hala abada wala?

29 N'ga hooray a bande sanda ciraw wala?
N'g'a haw ni ize woy soogey se wala?

30 Sorkey kondaa g'a daŋ yoofoo ra wala?
I g'a zamna maamalakey game wala?

31 N'ga kuuroo hay nda yaaji wala?
N'ga boŋoo hay nda harji wala?

32 Ni kaboo tuku a ga,
n'ga cindi ka hongu tangamoo woo,
de mo n's'a tee koyne!»

41

¹ «Hawgay! Nga here haya kul kanj n'n'a hongu
man'ti kala yaada,

ba nda ni dii a hinne, n'ga kanj.

² Boro kul sii nda bine k'a toope,

may no ma hin k'ay kakaw?

³ May m'ay hãa garaw hala y'a yeeti a se?

Haya kul kanj goo beenaa cire man'ti kala agay
wane.

⁴ Ay si dangay haya kanj ti nga kunturoo here,
nda nga sahãa, nda nga gaahamoo booroo.

⁵ May ka nga bankaaraa kaa a ga?

May ma huru nga warkandey nda cere game?

⁶ May ka hin ka mijoo feeri?

Hipey nda cere game ti hunburay.

⁷ Koray gaabante bolsantey

ga hawa cere ga sanda tammaasa bara i ga.

⁸ I ga denja-denja cere ga,

ba hew si bisa gamey ra.

⁹ I ga hawa cere ga,

i ga cere dii hala nongu kanj ra i si fay.

¹⁰ Nga tišawyaney ga gaay tee,

nga mopey ga hima nda alfazaroo gaayoo.

¹¹ Nuune deeneyan no ma fatta mijoo ra,

nuuneyan no ma fatta a ra.

¹² Dullu no ma fatta niiney ra

sanda kusu kanj ga zarga, alforon konna.

¹³ Nga meehewoo ga denji bibi diinandi,

nuune ga fatta mijoo ra.

¹⁴ Gaabi goo jindoo ra,

hunburay ga jeekar jinoo ra.

¹⁵ Nga gaahamoo taabarey goo cere ga,

i ga denji a ga, i si puuti.

- 16 Binoo ga šendi sanda tondi,
a ga šendi sanda fufutonday ganda wanoo.
17 Nga jine ba hinikoyey ga hunbur,
de i ga jiti, i ga tugu.
18 Ka too a do nda takuba, wala yaaji,
wala harji, wala biraw sii nda alfayda.
19 Guuru ga hima nda a se sanda subu,
alhan ga hima nda a se bundu funba.
20 Biraw s'a zurandi,
fizza tondi ga hima a se subu.
21 Gobu ga hima a se subu,
a mma yaaji hēenoo haaru.
22 Ponti mee cuutayan goo a cire
sanda taasuu kar bundu kan goo batacara ra.
23 A ga hari guusaa zargandi sanda kusu,
a ga teekoo bere k'a tee sanda turaari kulba.
24 A ga farru kan ra gaay goo nan nga dumaa ga,
hari guusaa beeneheroo ga hima nda aru žeenaa
hinbiri kaaray.
25 Boro kul si tee a se bonkoyni laboo ga*,
a nka teendi a masi hunbur haya kul.
26 A ga takahaya beerey kul tenje k'i guna,
ganjihoogawey kul kokoyoo no.»

42

Ayuba na Irkoy noo cimi

- 1 Ayuba na Abadantaa zaabi ka nee:
2 «Ay ga bay kan n'ga hin haya kul,
miile kul si dere ma ne.

* 41:25 41.25 Boro kul si tee a se bonkoyni laboo ga, Ebere šenni
ra, almaganaa faa ti Nga cine sii laboo ga.

³ Ni nee: <May no ma hayey kanj ay baa y'i tee, tee kubay?>

Nda cimi, ay na hayayan har kanj ya na faham i se.

Ay na hayayan har kanj bisa agay, ya nka s'i bay.

⁴ Ni nee: <Ay ga wiri ni ga, hanajer, agay no ma šelan sohō.

Ay ga ni hāa, m'ay fahamandi.>

⁵ Ay hanawey maa šennoo kanj i g'a har ni ga, amma sohō, ay mopey dii ni.

⁶ Woo maaganda se, ay tun a ga, ay g'ay bonj yeeti ganda ka goro labu nda boosu ra.»

Abadantaa na Ayuba willi gomni žeenaa kanj ra a cindi

⁷ Waatoo kanj Abadantaa na šenney wey har Ayuba se ka ben, Abadantaa nee Elifaz, Teman boraa se: «Ay futu ni nda ni cere hinkaa ga, zama war mana šelan ay ga nda cimi, sanda takaa kanj ay tamoo Ayuba n'a tee.

⁸ Sohō, wa yaaru kobsi iyye nda gaaru bonj iyye zaa, war ma koy ay tamoo Ayuba do, war ma sargari kukurante kaa war bonj se. Ayuba, ay tamoo g'ay ŋaaray war se, nga sabbu se ay si war dii nda war hollokomtaraa, zama war mana šelan ay ga nda cimi sanda takaa kanj ay tamoo Ayuba n'a tee.»

⁹ Elifaz, Teman boraa, nda Bildad, Šuwa boraa, nda Sofar, Naama boraa koy. I n'a tee nda takaa kanj nda Abadantaa n'a har. Abadantaa na Ayuba ŋaarayroo yakubar.

¹⁰ Waatoo kanj Ayuba na Irkoy naaray nga cerey se, Abadantaa n'a willi gomni žeenaa kanj ra a cindi. Almanoo kanj bay ka cindi a se, Abadantaa n'a noo nga cine hinka ka bisa cee jinaa wanoo.

¹¹ Nga armyey kul, nda nga woymey kul, nda borey kul kanj gay i g'a bay kaa a do ka ŋaa a bande nga hugoo ra. I na hinneyan cebe a se ka binoo yaynandi bonawey kul ra kanj Abadantaa nanj i ma duu a. Ngi affoo kul n'a noo nzorfu tamma foo nda wura korbay foo.

¹² Abadantaa na albarka danj Ayuba kokoroo ra ka bisa nga šintinoo waati. A duu alman buuna bonj zenber woy cindi taaci (14.000), nda yoo zenber iddu (6.000), nda haw kobsi hinka-hinka zenber foo (1.000) nda farka woy zenber foo (1.000).

¹³ A duu iz'aru iyye nda ize woy hinza.

¹⁴ A na ize woy jinaa maapoo danj Yemima*, ihinkantoo a na maapoo danj Kesiya†, ihinzantoo a na maapoo danj Keren-Hapuk‡.

¹⁵ Gandaa kul ra, woy sii no kanj ga boori ka too Ayuba ize woyey. Ngi baabaa na ngi nda ngi armyey kul sawandi nga tuboo ra.

¹⁶ Hayey wey banda ga, Ayuba huna koyne jiiri zangu nda woytaaci (140). A dii nga iz'arey nda nga iz'arey iz'arey hala alwadda taacantoo ga.

¹⁷ Ayuba faati aloomur kuku banda ga.

* **42:14 42.14** *Yemima* maanaa ti *tuuzun-ize*. † **42:14 42.14** *Kesiya* maanaa ti *waakondoo kutukurya*. ‡ **42:14 42.14** *Keren-Hapuk* maanaa ti *fina kulba*.

Songhai de Gao

Songhay, Koyraboro Senni: Songhai de Gao (Bible)

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc. and BFP Velberter Mission

Language: Songhai de Gao

Contributor: BFP Velberter Mission

All rights reserved.

2025-07-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Jul 2025 from source files
dated 2 Jul 2025

593ebd0d-f3c5-5f89-8599-37209ac56328